

Tävaventürs
in
Kurdän ed in Lapän.

Kons tel fa

D^l May Karl

pelopepolöls dub

Baumann Hans

plofed vpa.

München 1888.

Bukatedam komitätik: Herder e kop. Löwengrube 18.

Tävaventürs

in

Kurdän ed in Lapän.

Kons tel fa

D^l May Karl

pelovepolöls dub

Baumann Hans

plofed vpa.

Suäm: fran bal.

München 1888.

Bukatedam komitätik: Herder e kop. Löwengrube 18.

Alle Rechte vorbehalten.

Tous droits réservés.

Bükipü gits valik.

B i p ü k.

Bukil at binomös segun desän lovepolela yeg mu-sama e pläga vpik plo vpan valik tala.

Dinäds suköl äkodoms väli yega at lovepolama: bi äno lob, das kons lautela paililädoms viliküno in fatän deutik oba; fovo, bi äniludob, das ots sukü cenapükots binomsöx lepato lönefik al fomön plägi pükik; e fino, bi äniludob, das blufils pükas foginik, kels sibïnoms in kons, nitedomsöx lepato sevelis vpa.

Lovepolöl äfölob — fe no slafiko, abu binugiko — glamati e vödabuki nulikün datuvala, sikodo, bi cedob atosi as sponi lesoalik baluga vemüno zesüdik plo vp. Blufs foginapükas — i deutapük binom foginapük plo vpan — binoms pebuköl segun plisip vögik e lilädonös silabis pekazetöl vätiko (̀) as lonedikis e patenölis e silabis pekazetöl japiko (´) as blefikis e pabetonölis.

Jf bukil at vätopo obinom kapälnik plo vpan netas difikün, if okanom gälön omis, urivom diseini oka. Lesteifam oba äbinom, das konobös kapälniko plo vpan valik; no eglifob tipälis pükavik.

Dido vobukil obik zelado labom döfis velatik teldik tosü töb valik. Odanob ladliküno vpaflenis votonetik oba, if olüjonoms döfis, sepetis, setis, kels no binoms nefikulo kapälnik plo oms ed olenadob me konsäl flenik omas.

Bukil at nunomös nog bosililädeles löfik: flenis palestimöl, kels eyufoms obi mököl vobukili: balüdo e lepato debob dani kändikün lautele palestimöl konas plo flenöf, sukü kel edälom lovepolami obe, e plo flenüg, me kel äbekonsälom obi in dins valik. Klu danünö söli *dl. May Karl!* Söl lautel pömetom zu, das olofom, if bukil at utuvom-la läsevi lilädelas, nog koni teldik lonedikum: tävaventüris se dils valik tala. — Fovo debob dani gletik söle *Burkhardt Fritz*, plofede vpa e flene löfik oba, e söle *Landes Karl*, löpitidele vpa, plo yufam dunik omas me dulogam vobukila.

E nu, o bukil, mogololös ovü tal veitik e glidolöd fleniko-vpo jililädelis e lilädelis valik in nil e fag de

München, 1888, velulo.

Tierschpl. 2,I.

lovepolel

Baumann Hans,
plofed vpa.

Tävaventür in Kurdän.

Tävaventür in Kurdän.

„*Qodè t'avezjkèt; àleik sàlàm u ràèmèt Àlà* — God plesefomös oli, püd e misalad Sölala binomös ke ol!“

Jeiq Melef, kele äsagob deditavödis at, älofom nami obe de viejeval okik. Balib spälnik ämufom oki len lips nevidik e skin logasimas äfomom plifilis smalik, kels iplidoms obi nemödüno.

„*Az kolàme tà; bu kalmèta ta siu taksìr nakèm; atima ta, Ansziàlà, keira* — Binob dünan ola; spälob nosi al dünön oli; God givomös, das visit olik obinom läbik!“ ägepükom.

Sagöl atosi äpedom vemo fienälo nami oba e loged flanivedik äbemalom plo kopanelis oma, das id ats nu deditomsös okis.

„*Qodè skogoleta rast init* — God yufomös oli, tefü desän ola!“ — „*Qodè ezj tà raxjibit* — God binomös kotenik tefü ol!“ — „*Qodè da-uleta ta mazen bekèt* — God mödomös liegi ola!“ — „*Sàlàm àleik, yàrimen àziz* — püd binomös ke ol, o fien löfik!“

Voks at e sümik ätoenoms zi ob, du nams batsels ätöboms al pedön deti oba. *Jirvan-kurdänans*

at äpükoms *kurmançî*-püki parüböl e kalad omas äjinom obi so dotik vio dialeg omas du dels fol steba obik len oms. Ägälob obi, bi nog saunöl älvob omis, e sikodo äblefob deditami segun mög. Älofob nami alime in zilak; *Halef*, dünan rübänik oba, ädunom otosi, e täno ämomonitobs pakopanöl fa monitel, kel äsötom dukön obis su veg gudikün ovü *Zab* gletik ali *Zibar*-kurdänans löpik.

Man at äbinom peklotöl seledniko. Skitazönils lonedik äbinoms pefimöl len *külük*¹⁾ ledik oma ed ats ädonlagoms ovü logod e näp oma äs goaps spulafa gianik. Blit veitik äbinom pelienöl blägiko e yelibiko. Skitadils tel petanöl zi futs äfomoms jukis. Klot kübädafomo pemagöl glüniko e vietiko, klot, dö kel no änolon, va äbinom blötaklot u gun, ätegom löpikoapi e se lamahogs klota ädonlagoms lams tel blonik e helik, kels äjinoms lönön lepi sembal. Man älabom logodi manifälik e logis snatik, me kels kuladüno älenlogom obi sotimo.

„*Sidi!*“²⁾ äsäkom dünan oba, nag imonitobs seilöl ba du düp lafik, „vöd kimik kurdänapüka bemalom lumani?“

„*Herambaz.*“

„Benö; alim kurdänanas at binom *herambaz!*“

„Pükolöd loviko!“

„Kikod, *sidi?* Li-dat kurdänan at no lilom obi? Sägo if nolomöv rübänapüki, deno no nolom-la

¹⁾ Smahät pemeköl se fül goladahelik

²⁾ söl

dialegi oba. Pük de *Mogreb* binom nepesevik is e kurdänans valik binoms lapinels. *Álà il Álà* — God binom God, God binom vänolik; nolom, das gudikos no padunos fa *Jeiq* at de *Jirvani*. Li-elogol nudi slobik e logis luvestigöl oma? Lan oma binom lan foxafa!“

„Nolob osi, *Halef*! No zesüdobs fálo kosadi oma.“

„*Hamdulíla* — pliedö Godi, bi mobinobs de om! Ab li-elogol, das monitels tel älüvoms pagi büfü motävam obas?“

„No! Dinäd at li-kodom tlepi ole!“

„Li-tlepi, *sìdi*? Li-nolol, kim binob? Binob *Haci Halef Omar Ben Haci Abul Abas Ibn Haci Davud al Gósarà*; fiedo e lanimälo edünob oli du yels tel, ebinob ke ol in *Sahara*, in *Masr*¹⁾, in *Belad al Arab*, in *Mósul* e len leplekels de vela e no efugob in pölig sembal de flan olik. Li-elogol evelo, das elabob tlepi?“

„No! *Halef* bafölik oba nevelo elabom dledi!“

Itälüno ätulom lipabalibi okik, kel äkositom nedeto se hels nemödik e deto se hels anik, älumufom turbani se flom, in saed äsusilüodom fömi smalik e nepienik oka so geiliko vio äkanom ed äsolutom smagünis pebeflapöl me läten. Pos plepadam at ninpedälöl vemüno äsagom:

„Sagol velati, *éfendi*²⁾); binol man sapikün e kli, gan gletikün Vesüdäna; label güni fümik al funön

¹⁾ nem rābānik plo Gūpān

²⁾ söl (subimik)

leini, smatiafi blägik e beri; labol fälo günü, se kel kanol jutön neperopo glöbis mödik; labol i smagünilis tel, me kels kanon jutön mälna ünü minut bai. Abu ob binob fien e jelel ola *Haci Halef Omar* e paijepöl fa ob ebinol sefik äs paijepöl fa *Alà* e plöfet. Id adelo ogalob gönü ol, dat neflen no okanom dämön heli sembal kapa olik!“

„Spelob atosi“, ägesagob vemo fefiko, do töbo äneletob smülili. *Halef* smalik obik äiluglolom viliko, ab änoLOB deno, das äkanob konfidön omi in tef alik. Ya omaniföl denu mudi al glolön oki it päropom fa kopanel obsik.

Ilüvobs *Jirvanapagi* ya du delabeginün e piko-panobs fa *Jeiq* oma su dilil vega. Nu lefüd piano ivedom litikum ed anu stal balid sola suixänöl äflitom bei obs al lovejütön vatis fluma *Zab* me lits lenidöl. Nu dukel obas äbunom de jeval, äbäkienom elüodöl logodi äli lefüd ed ävokom esevidöl lamis:

„*Ia jems, ia jems, ia jems!* — o sol, o sol, o sol!“

Äblibom kienöl jüs glöb filik idatovom oki lefulo ovü horit, poso äsusixänom denu. Pisüpitob ed äsäkob nu omi.

„Li-binol *ceside* ¹⁾?“

„Nemon obis also, o söl“, ägesagom e nemödo epaudöl äfovom: „nu fovo no li-lenkonfidol oli obe?“

„Kikod säkol somikosi?“

„Nevelo li-elilol menis püköl badüno dö obs?“

¹⁾ „leplekel devela“

„Ofen elilob atosi, ab olenkonfidob obi ole deno. Bevü *cesidi* eseivob menis gudik mödikum ka bevü cils de *Mohámed* e mödikels de *Jeiq's* e *Kaval's* omas evedoms flens obik.“

Pesüpitöl äsulogedom.

„*Qodiè*¹⁾, li-sevol cifs e predalis de *cesidi*?“

„Si; äbinob plisenik du zäl gletik in *Bàdri* ed äbinob lot de *Jeiq Adi*.“

„Fögivolös, söl; no dälon, das slaman sembal binom plisenik du zäl gletik!“

„No binob slaman sod krit. Abu at, dünan oba *Haci Halef*, binom *Merd al Islam* e deno ädalom binön plisenik.“

Älogob logimi neklödik de *ceside* ed äsüzugob eli *Melek-Taus*²⁾ obik, keli älabob as lagöli in lefad zi nökeb disü klot. Anu ilogomöl fügili ävokom manifädöl stuni gletikün:

„Ö, *Melek-Taus*, keli lepesevans te gudikün de *Mir Jeiq Qan* aigetoms! Söl, if velato binol krit e no *ceside*, nem ola binom *Kara Ben Nemsî*!“

„Einemon obi also in län et.“

„Klu ol li-binol foginäb, kel ekomipom ke obikels ta solats de *Mutésarif* de *Mósul*?“

„Si; ven ädeditob obi, *Mir Jeiq Qan* ägivom ati *Melek-Taus* obe as mali leseva, if onedob dünis de *ceside* sembal.“

¹⁾ söl, büdal

²⁾ vöd bemalom tonabo: „reg om-paf“

„*Qodiè, ceside* alik obinom löbik al givön lifi oka plo ol, if ulogom mali kostik at. Būdolös, aikelosi osötob dunön; odunob valikosi!“

„Vipob de ol te, das oblinol obi sefiko ali *Zibar-kurdänans*.“

„Ojenos, söl. Is flum binom ed us len jol seistom *kelek*¹⁾, kel opolom obis ovü vat.“

„Flumin lönom kimi?“

„*Nezanum*²⁾ ebumom omi, ye lödel alik paga dalom gebön omi.“

„Li-nek votik?“

„Nek.“

„Klu ebinoms pagalödels, kels is elovevegoms ya büfü obs!“

„Li-adelo?“

„Si; eko, is vegeds nulik jevalas tel. Is deto *kelek* eseistom ed us monitels edebunoms. Stags vatöfik ti esusilüodoms okis denu; päbätlidoms büfü düp ba bal. Tel at laboms kodi kimik al golön ini jol eteflanik? Flum binom mied is, klu egoloms te ali *Zibar-kurdänans*. Kikod no emonitoms ke obs?“

„Söl, ba binoms mans paga votik, u lälönels smaneta votik, kels te fädo etuvoms flumini ed ägeboms omi.“

„No; binoms mans tel paga olsik. Dünan oba elogom omis, ven ämomonitoms.“

Älogedom meditöfo bifü ok e togo äseitom nevüliko nami leni gleipöp neifa, kel äbinom vaf soelik oma.

¹⁾ flumin pemeköl me goladaskins pesubladöl

²⁾ bäledikünel paga, cif paga

„Söl“, äsagom poso äsulogedöl kändüno, „nolob nosi dö atos. Li-konfidol obi velato?“

„Si, lefuliko.“

„Mög sbinom, das stadol pöligo, ibo *Jeiq* löfom nefiedi umo ka fiedi. Polols len ols vafis völadik ed i dinis votik, kels is kanoms ni palogön ni palemön evelo. Ünä äbinols lots oma, no ädalom lapinön aibosi oles; abu nu kanom dunön, aikelosi vilom.“

„Ed odunom ba kisi?“

„Ba enunom eli *Jeiq* de *Zibari*, das onesiomös lotädöfi obes, e bofikels odiloms bevü oks utosi, kelosi labols ke ols.“

„In zit at *Jeiq* ola no egetävom ini pag, sod sukom klänöfiko obis.“

„Niludob atosi. Odunol kisi?“

„Osuadob obi, va niludobs velätikosi, ed if atos zitos, ogesedob oli.“

„*Qodiè*, no odunol atosi!“

„Deno odunob osi. *Jeiq* binom söl ola; no dalol dunön aibosi, kelos binos ta vil omik.“

„No obinom fovo söl obik. Hetob kurdänanis at. Ya lonedüno ävilob lüvön omis e golön äli vesüd, ab no ädismitomsöv obi.“

„E kis ojenos tefü olikels?“

„Söl, labob ni fati, ni moti, ni cili, ni vomí; labedob nosi sumü utos, kelosi logol is len ob, jeval lönom eli *Jeiq*. Vilob golön ini *Bàdri* ali *Mir Jeiq Qan*. Dälolös obe ke golön ke ol, *Qodiè*, ed odanob oli, ünä olifob!“

„Nolob, das patölatol fa *Jeiq* ti äs slaf e das senol oli as neläbikün; ab okanob sludön dö vip olik tö latumo. Li-kanol svimön?“

„Si, söl! Li-sötob deblinön eli *kelek* ali flan at?“

„No; svimolsöd nu ini jol votik e sävolsöd olis yono po vilodajöbs. Bevüno ob ogemonitob al logön, va *Jeiq* sukom obis. Bivedö!“

Bofikels ädukoms jevalis ini vat ed ob ägemonitob. Troto ärivob geili nilikün, de kel ikömobs e des is dido älogob eli *Melef* ke *Jirvan*-kurdänans valik, kels anu äyiloms ini gur löpü stanöp oba. Izivegoms al blibön pesävik obis. If id ob ävilob blibön pesävik omis, no ädalob bölüdön timili. Vifagono ämonitob denu äli flum e, ven om-jeval obik ägolom in vat, geiliko ätovob vafis al jelön omis ta luim.

„*Qodiè*“, *ceside* äkosvokom obi, „li-bösuloms obis?“

„Si.“

„So binobs in pöligün.“

„Kibido?“

„Susilogedolös isi!“

Äjonom äli geilem, kel in flan at ämiedom flumanebeli de *Zab*. Älogob tlupi monitelas ba kils, kels de us äkoskömoms obis.

„Li-binoms *Zibar*-kurdänans?“

„Si, söl!“

„Niludob, das *Jirvani* bofik nog no ikanoms rivönseitopi de *Zibar-Jeiq* nilikün.“

„Ba fädo etuvoms kliganatlupi at. Elogon ya obis. Būdol kisi, söl?“

„Li-nolol vegi sefik ovü *Tura-Gara*-bels ali fimod *Akra* ud ali fons *Akrafluma*?“

„Si, us vilol kisi?“

„Pavalädob us fa flens. If ogolobs isi deto, niludob, das osäkömobs omis.“

„No kanobs säkömön omis, ibo nebel us binom pekiköl me klifs, kels datenoms okis jü len vat. Jeval no kanom daxeinön omis.“

„Benö, okosmonitobs omis!“

„Ed odunol kisi poso?“

„Ologobs utosi, kelosi omutobs dunön täno. In zids valik ol obinolöd püdik. Binol fe dukel obas, ab no binol neflen omas. Ol odaliedol nosi.“

„Söl, sis nolob, das labol eli *Melek-Taus*, no binob füdo flen omas. Okomipob ke ol, if ozesüdos.“

„Nedälob, das okimopol. Logob, binol man bafölik, ab neif ola no kanom pöfüdön obis.“

„Givolös vafi olik sembal obe!“

„No nolol, vio vafs at pageboms.“

„Dunolös, aikelosi ovilol; ab ob yulob lo sanub de *Adi* das no ogolob de flan olik!“

Ceside bafölik äbinom pefedan vemo divik to vöds blefobüo pesagöl fa ob e to neif balik. Älabom lanimi ed äjinom labedön nämis bera, äkludob atosi demü lams stenüdik omik. Obs kil ävalädobs kurdänanis kils bifü obs e tels po obs; klu stad obsik leno äbinom lensumik; ab vafs obsik ävikodoms vemüno

vafis omas e lemāno leno äbinos peblöföl, das meug omas äbinom neflenik ta obs. Ofen istadob nog badumo e deno egelo äsäkömob läbiko.

Also ämonitobs äli geil, stedo kosü *Zibar*-kurdänans. Ven älogoms atosi, ästopoms ed äfomoms zileki lafik, in zenod kela cif äbinom. Äbinom peklotöl segun südod kurdänik me turban gianik laböl fütis ti fol diameto, me klot nabik tükänik, kel päkipom me zön skitik pedekotöl me plats silefik ed ovü klot at äpolom *antari*¹⁾ pelienöl lediko e blägiko. In zön älabom neifi e smagüni bäledik e tavelo ovü saedagnob äkipom güni lonedik pärsänik, kel leno äkanom kodön dledi obe. Kopanelis oma äbinoms peklotöl sümiko e mödikünels omas äpoloms mäcadagünis u leridaspedis vemo lonedik. Jevals äbinoms nepinik e pedevoböl e monitels äjinoms obi umo äs lubeganatlup ka as kliganatlup kurdänik.

Loged vifik bäkivedo änunom obi, das i *Jirvani* ya irivoms joli fluma.

„Nunels bofik de *Jeiq* ola li-binoms len *Zibari*?“ äsäkob lepleki de vela.

„No, söl! Egebliboms ba, dat no tlätoms okis.“

Nu inilobs lafazileki vüspadü loned jevalas balsetel ed ästopob.

„*Sabà 'l kèr* — gödeli gudik!“ äglidob cifi.

„*Qodè t' avezjkèt* — God plesefomös oli!“ ägepükom vemo telosepläniko. „Binol kim?“

¹⁾ *kaftan* veitik

„Kim ob binob, atos ya elilol dub mans tel, kelis *Jeiq Melef* esedom ole; ab ol binol kim?“

Päkofudom nemödo, ab suno ägegetom plisenäli ed ägesagom:

„Kim obas labom giti al säkön: *tu ki-e* — binol kim? Li-ol ud li-ob?“

„Ob soalik; ibo ol sevol zelado obi, abu ob no sevob oli.“

Äpükob vödis at me vög fümik e togo äpledob me *Henry*-gün obik. Iblöfob *Jirvan*-kurdänanes, das vaf at binom vemo pöligik ed äbinob pesuadöl, das nunels de *Jeiq* lepato ilüjonoms elis *Zibari* tefü juta-güns obas e das ikaütoms omis. Blüfil at äbevolekom velato utosi, kelosi ivipob; ibo man ägepükom:

„Binob cif seitopa, kel us seistom po bels e pane-mob *Jeri-Jir*.“¹⁾

„Klu labol nemi jönik e glolik; ibo jamep binom lotädöfik e lein binom stenüdik e nedobik. *Jeiq Melef* ba enunom ole, das vipob nütliidön ini *yilak*²⁾ olik as lot. Opelob ole valikosi, kelosi onedob ed odelo omomonitob püdo.“

„Pölol. *Jeiq Melef* äbüdom osagön obe, das binol *giaur*,³⁾ kel neklinlöfom lödi klödela velätik. Ologol seitopi obsik ab te as pefanan.“

„Dälolös obe, das opükob büo eli *Jeiq*.“

Ilogob, das *Jirvan*-kurdänans igoloms ini vat ed

¹⁾ „jamep lein“

²⁾ lödöp plo hitatim

³⁾ neklödel = pägan

äsludob vifiko gebön dinädi at al blöfön elis *Zibari*, vio vemo vafs obsik binoms pöligik. Vifiküno igeflekob jevali oba ed ägefütob äli flum. *Halef* äsukom obi e po om *ceside* e täno *Zibari*. *Jeiq Melef* äbinom föikünel in vat.

„Geö, tlätel!“ älvokob omi, „if no vilol slugön vati!“

No älobedom vödis at. Äzeilob. No ävilob spilön bludi menas, ab glöb balid ädlefom jevali omik in ud nebü log. Jeval ävedom nelogik ed om togo. Äjutob telna, kilna, mälna efe ko sek ot. Monitels nesaedik pejeköl ägesvimoms äli jol eteflanik e votims suno äsukoms omis. Atos ijenos timü minut bal, du kel i *Halef* isumom palgüni omik al jelön bäki obik ta *Zibari*. Yed ats äbiliboms kauto in fag. Nu äflekob obi denu äli oms ed äsagob cife:

„Eko, jevals mäl nen nulam glöbema. Li-elogol? Ikanoböv dajutön valikis, if ivilob-la, ä jevalis ä manis. Nedob te tovön güni obik al jedön de jeval alimi olas. Küpolsöd atosi! No dledobs vafis olsik; ibo aikel balüdo otädom obis, ut id odeilom balüdo. Ab no ekömob ali ols as neflen e sikodo no labols kodi al dledön obis. Ivilob fidön de bod olas e dlinön de vat olas; ab bi no blöfols misaladi at pötütöles e nelümöles, safis jevalas obsik odeflekoms okis de ols. *Alà* gudumomös olis e cilis olsik.“

Du vöds at denu iblimob güni oba me glöbem lölik, atos äbinos dunam, kela veüti leno ä noloms. Nu ätulob jevali oba deto; ab vifiko äfetopoms vegi obe e cif äsagom:

„*Qodiè*, binol jamep subimik; okömol ke obs!“

„No! pefanan de *Zibari* no obinob!“

„No oletobs olis!“

„Li-niludol, das obs dledobs lapinelis? Jevals obas olovepoloms obis ovü ols, lenlogolös om-jevali obik e zelado oklödol atosi.“

Ilogob logedis milagöl, kelis äkanom töbo deflekön de nim. Veläto äbinos pöligik lüjonön lepato jevalatifelis at tefü jön jevala.

„Ol it li-enulutol bläjevali?“ äsäkom.

„No, binom legivot.“

„Söl, nek legivom jevali somik!“

„Klödölös, aikelosi vilol!“

„Labol omi de kim?“

„De *Mohámed Emin*, *Jeiq* elas *Hádedìn*, se smanet elas *Jámer*.“ Stunöl äsusilüodom oki vifüno in saed.

„Om-jeval li-panemom *Rì*¹⁾?“

„Si!“

„Söl, klu li-binol fogináb, kel ekekomipom pugi in nekulivöp, in nebel *Derac*, e kel egetom plo atos jevali gudikün eteflanü flum?“

„Si!“

„E man at li-binom dūnan, keli ilabol len ol?“

„Binom ot!“

„So dälolös, das opükob manis oba.“

„Pükolöd!“

Nu bepükam vemüno lovik e zilälik äbeginom

¹⁾ vöd räbānapükik at bemalom „vien“

bevü kurdänans. No äkanob lilön silabi sembal, ab kuladüno äloegob logimis. Cif äjinom evotöl meugi neflenik ta obs, ziliko äpükom manis okik e fino isuädöm-la omis, ibo efleköl oki äli ob äsagom:

„*Qodiè*, elilobs mödikosi dö atos, das *Hádedins* ebätoms smanetis kil neflenas okik ini nebel de *Derac* ed efanoms omis. Nek äklödom osi; ab ol kömolöd ali obs e konolöd osi obes!“

„Li-dalobs golön ke ols as flens olsik?“

„As flens obas. *Ser sere men at* — Binols vekömik!“

„E kis obinos tefü *Jirvan*-kurdänans us yono, kels iviloms tlätön obi?“

„No labobs tucedöfi ke oms!“

„Nunels bõfik omas binoms kiplad?“

„Egemonitoms disumo ovü flum.“

„No edunoms visediko. If igebomsöv denu flumini, iblibos-la nepesevik obis, das imonitoms ali ols. Lofolsöd namis olsik obes as mal flenüga, täno omonitobs ke ols.“

Nams pälofoms in zilek; ab dunöls atosi äjinoms no loegön eli *ceside*.

„Söl“, cif äsagom, „man at li-ogekömom ali *Jirvani*?“

„Pegivom obi as kopanel ed oblibom len ob, ünä plidos obi.“

„Ab no binom klödel. Leplekom eli *jeitan*¹⁾ e poloetom in höl!“

¹⁾ develi

„*Be Qodera cen 'et u cehen eme cebün* — palad e höl eyedoms dub God; om soalik kanom lonön, kel ogolom ini beatöp ud ini kodemöp. Man at binom nu kopanel obik ed ob binob flen olsik, sikodo id om binom flen olas. Lofolsöd namis ome, if no vilols, das omomonitob de óls!“

Äflagob mödikosi, lemödikosi de oms; äflagob osi al blöfön ele *ceside* bafölik, das meugob fleniko omi ed älobedoms flagi oba dido logöls daegiko. Poso ämomonitobs. Cif nebü ob äbimonitom; po obs *Haci Halef Omar* e *ceside* äsukoms e po ats ämonitoms kurdänans as küm nepeleodöl. Klüliko älabob nami len denuamagün du monit lölik ed i *Halef* egelo äregom so jevali okik, das ägolom tavelo al kanön loegön kuladiko elis *Zibari* bäkivedik.

Klülükos, das veg pekulöl no äsibinom. Ämonitobs ovü glun stonlik äli bäk belilas. Enakömöl us ästopob nevüliko jevali obik al juitön lukilogami paloföl is. Lefüdo e sulülefüdo bels de *Sidaka* e *Sar Hasan* ägeiloms okis, bevü kels *Rovandiz* seistom, sulüdo *Gara Surg*. Nolüdo smabels de *Baz* e *Tkoma*, vesüdo el *Tura Gara* e *Cebel Hair* äbinoms. Us id *Akra* äseistom, ali kel ävilob tävön. Büfü ob lukilogam at li-ibinom pedälöl plo log yulopik sembal? No äklödob osi, ab sunüno pänunob dö tadil.

Ämonitobs ovü geikam smalik ed äflekobs obis poso äli nebel. Jünü ituvobs te smabimemi, abu, ven imonitobs blefüpo, älogobs bimaglupis geilik evedöl se bujads. Figa-plöma-boana-bims foetik äsibinoms is,

fovo nöta- e muba-bims, zi kels vina- e meota-liebs flukik äsusüglofoms, fovo leüla-bims, gölogs äsibinoms kofudo pemiko. E nu i veg semik äbeginom, kel äbinom so vidik, das jevals tel äkanoms golön balim nebü votim. Latumo veg ädukielom ovü meids vaetöfik e bevü plens lulakik, jüs denu äsusüxänom len bluk vidik e vatatonöl.

Jü top at valikels ibinobs seilikün; alim äjäfom me tiks te oka it. Obikels äbinoms peplepadöl tefü pölig, in kel äbinobs egelo. Me juts kil u me spada-jeds gudik kil kurdänans monitöl po obs äkanoms funön obis; ab älesevoms beno sukü kip obik, das zitü atos luüno i cif omsik monitöl nebü ob äbinom pebölüdöl. At äsimulom, das leno äloegom denu-amagüni, keli lonedo isumob löliko se zön e nu äsäkom obi pos stil lonedik:

„Nem lefulik ola li-binom *Emir Kara Ben Nemsi*?“

„Si; kim esagom omi ole?“

„*Jirvani* bofik. Binol foginäb de nebel *Derac*. Sagon, das ejutol leinis, ol lesoalik e du zeneit daegik.“

„Si, me gün, keli logol is su bäk obik.“

„Kikod polol günis tel?“

„Gün gletik at binom lönefik plo nims legletik e plo vüspads leveitik; gün smalikum at len saed aisumob, if neflens binoms mödik e nilik. No zesüdos, das blimob omi me glöbs.“

„Vafs somik no sibirinoms len obs. Net olik jinom binöl vemö visedik. Äsagon obe, das binol

*Nésarà*¹⁾ e deno polol eli *hamail*²⁾ len nökeb, keli poloms te godatevels, kels ebinoms in *Méka*.“

„Lestimob *Álà* ed ebinob in zifs sanik. *Álà il Álà* — God binom God, binos lindifik, va nemon omi *Álà* u *Qodé*. No li-binos also?“

„Binos also. Li-sevol i plöfeti?“

„Sevob omi. Binom *Mohámed*, kel vöd bemalom: ‚paplíedöl‘. Fat oma äbinom *Abdálà Ibn Abd al Mutálíb* se famül *Hajem*, smaueta *Koreij*.“

„Binol slaman gudik, do kömol de län elas *Nemce*³⁾, keli nena sevob. Osiedolöd len ob ed okonolöd obi dö läns fagik e dö valikos, kelosi eplakol. Li-logol smabedis us deto legeilo len bel?“

„Logob omis.“

„Ats binoms *yilak*'s obsik, in kels lödobs, if hitatim nilom.“

„Binol *nezanum*, *jeiq* paga olik. Li-labol valüdi al jelön foginäbi ta olikels?“

„Labob valüdi at!“ ägesagom pleido, ye äniludob, das ton vöga omik äbinom-la boso neseфик.

Togo ägívom tigapis jevale okik, so das vífumo ägonom ka júnu. Äniludob, das ävilom viatön säkis sümik.

Inedobs düpis ti tel al kömön de *Zab* jú is. Pos minuts bals älogob daemi stamas stenüdik, kel ädatenom oki tavelo ovü veg deto e nedeto ini fot —

¹⁾ krit

²⁾ *kuran* in vead

³⁾ deutans

iriyobs pagi. Sukü vok kleilik cifa gäp smalik pä-manifom, da kel äkanobs nümonitön alim soelik e nu älogob slenöpi, kel ädatenom oki ti jü tipün bela. Su tip ludoms paga neleodo ästanoms, kels gitumo pänomoms-la cäbadoms. Gletikün omas äleigom fimodi smalik pebumöl me bimastams. Ämonitobs äli at.

Fek selednik ävalüdom obi. So äsliko ob, mug ba aifekom, kel binom pefanöl in tläpöp. Viliküno ägekömoböv denu foviko. Pag äbinom pelödöl fa mens zi kiltum, äsliko älilob latumo e valikels, mans voms e cils, nu älukispidoms al lenlogedön fanoti seledik, keli omikels igetoms.

„At binom *hani*¹⁾ oba“, *nezanum* äsagom bunöl de jeval. „Nütlidolsöd ke ob!“

„Büo sagolöd obe, das *mivan*²⁾ olik obinob.“

„No li-enemob oli fleni oba?“

„Li-binos otos len *Zibar*-kurdänans: lot e flen?“

Äplifilom logabobis.

„Binob flen ola, atos binos sätik. Nütlidolöd!

Älesevob, das dido äbinob in tläpöp; ab kis ämutos padunön? Äbinobs pezümöl fa mens lemödik e sägo, if äkulobs-la vegi me vafs obsik, daem bima-stamas äbinom so geilik, das bunam ovü daem äplöpomöv in zit gönükün om-jevali obik. *Halef* e *ceside* ämutomsöv geblibön. Ed if äfunobs-la kurdänani sembal, sägo zidü säköm läbik älabobsöv lusogi lölik po obs. Tefü bluvindit no dalon cogön bevü bels

¹⁾ dom

²⁾ lot

foetik at. Mekäd klu no äpötom, ab, if äjinobs-la dledöl, atos äbinosöv pök leiko gletik.

„Obinos gudik plo ol, if sag olik oblufom oki,“ ägepükob. „Bigololöd!“ Ädexänob ed äkipob jevali obik len mudajainil. Kopanelis bofik oba ädunoms otosi.

„Jevals blibomsöd seo!“ *Jeri Jir* äsagom. „Spad no binom plo oms in dom.“

Nen jevals äbinobsöv nenyufik. Vilikumo ädajutoböv balsetelati kurdänanas, kas älüvob-la bläjevali obik.

„Jevals bliboms len obs“, ägesagob, „bivedö!“ Älumufob omi flanivedo ed ätlidob ini dom zugöl nimi oba po ob. *Halef e ceside* äsukoms obi. Talastök bumota äleigom ti fluköpi sembal deutik. Äbinom pedilöl in tableds leigletik tel, de kels tabled seistöl deto äjinom dünöl as bekonsälamöp e lasamöp, ye tabled seistöl nedeto as lödöp. Hogs smalik e vadatik ädunoms as litöps. Yad semik no äsibinom, ibo no älogob yani votik. Tableds bofik äbinoms peditöl me flökem slenik. Bäkuno xänabim semik ädukielom ini nufaspad bapik. Nedoto, *yilak* at äbinom mugatläpöp levelätik. Inütlidobs; lemänikos pövalädos.

Pösod balid, keli älogedob in linedöp bumota, äbinom Kurdäna-jiman yunik. Äbinof peklotöl me blit tükänik, kel äbinom pekipöl me plifils löpü futaflegs feinik e kel ämekom logön futilis smalik in smajuks. Dögaklotil yulibik pestiköl äziklotom leunis e löpü at *kaftan* fö manifik ärivom jü kiens. Hel

leblägik äbinom peleodöl in helems vätik, in kels golüda- e silefa-könabs änidoms. Vom äbinof jönik, lejönik, ye lejönikünos äbinos log gletik silayulibik, keli älüodof äli ob dilo nuläliko, dilo kudiko. Su lam äpolof jipulili lelöfikün, kel älabof logis yulibik ot äs mot. Po of kurdänan yunik ätovom oki de glun. Sümöf äsagom obe, das son binom de *Jeri Jir*. Äbinom matel jimana yunik jönik.

„*Ni, vro 'l ker* — deli gudik!“ äglidob.

Bofikels nemödo äflegoms seilöl kapi as gepük.

„*Sálam àleikum!*“ *Halef* äglidom räbänapüko; no ä nolom kurdänapüki.

„*Àleikum sálam!*“ vom vifiko ägepükof.

Halef ämekom logimi pesüpitöl gäliko.

„Lio? Li-pükol püki de *kuran* e klödelas velätik?“ äsäkom.

„Si!“ ägesagof.

„*Hamdulillà* — pliedö Godi; ibo nu no nedob seilön äsliko leyan *el cehénem!*“

„Kim binol?“ äsäkof.

„Nololös, o lol nebela at, o stel de *yilak* at, das binob *Haci Halef Omar Ben Haci Abul Ábas Ibn Haci Davud al Gósarà*, kopanel e jelal jamepa gletik at, kel is stanom bifü ol. Edunobs ledunis mödik ed ebevikodobs ventüris gletik, täno ebinobs — —“

„Dukolsöd. jevalis obsik pöi!“ äropom omi vög japik domasöla, kel inütlidom po obs.

Togo älogob logedi, me kel äbemalom okikelis, das tu fleniko no tölatomsös obis. Sikodo äsagob

ome me ton leigo japik: „*Jeri Jir*, okudol, das nims at kil ogetoms vati e lunulüdi. Ab küpolöd, das dünan obik odajutom kurdänani alik, kel okinom finedön sembali omas. Ob it onütlidob as lot lödi ola al takedön.“

Ibüdoböl anikosi ele *Halef* ätlidob ini lödöp nedetik. Su talaglun ve völs stola- e joga-lutaps bigik äseistoms ed in zenod levöla äbinom geilot, kel äbinom pebeseitöl me tap. Atos äbinos aliko stimasied e leno äzogob al gebön omi. Äseitoböl günis bofik oba lenebü ob äsiadob obi in pladam et, keli lefüdan ainemom ‚*rahat oturmak*‘ — ‚takedön limas‘.

„Dälolös, das lesävob vafis olik!“ domasöl äsagom, kel isukom obi ko son oka e vom ata.

„Yagel nevelo lüvom vafis oka“, agepükob omi, „leäsliko monitel nevelo lüvom jevali. Aikel okinom finedön nimi oba u sembali vafas obik pofunom e te ol kodol atosi.“

„Kikod?“

„No ebefulol bligi flena, das ävökämöl obi in *hani* olik. Mütöl obi, das cedob oli e *Zibari* olik as menis, kels binoms luniludik plo ob.“

„Binob flen ola; ibo okonsälob ole te dinis somik, kels binoms lönefik al konsefön lifi olik.“

„Ä, nu pükol kapälniko! Sagob ole, das *Emir Haci Kara Ben Nemsi* no nedom konsälami ola. Lif obik binom in nam Goda, egivom vafis at obe al jälön obi. Dlinabs fulik de vat stanoms is e bod sätik plo dels mödik seistom us. Li-vilol, das dajutob

oli e täno gebob domi olik as fimod, des kel okanob nefikulo sedön ini *cehéna* ¹⁾ valikis *Zibari* olik.“

„Id obs labobs vafis!“

„*Sus ol* — seilö; no opöfödoms! Abu obikels nevelo fepökoms zeili e büfo mufol-la te finedi, bino-
löv in lasamef fatas olik. Kligan yunik at binom kim?“

„Son oba!“

„E li-jiman at?“

„Binof vom ota.“

„So kautolöd, das no odukol id omis in rübi! No binob pul, kel letom cogön dö ok.“

„Söl, kanob dunön nosi, nes büo esäkob manis obik. Sägo *Jeiq* no dalom beginön aibosi nen däl kliganas okik.“

„Klu esagol nevelati obe diso in nebel. Lilolöd, kelosi esludob: dom at lönom nu obi, te ol, son olik e vom oma daloms betlidön omi. Ningolöp binom manifik bifü logs oba. Odajutob alimi votik, kel okinom nütlidön. Ol ed of dalols libo golön luküm e lukise; abu son olik blibom is in spad at, ed if jü tim, in kel sol stanom geilüno, no ublinol nuni obe, das binob lot ola, odajutob omi. Eko, labob güni ya in nam — — —“

Ävilom ropön obi, ab ob äsuistanob vifiko ed ävinegob, das seilomös.

„Seilö! Nu gololöd ud lo *Qodè* vänolik, if osagol nog vödi bal, odajutob olis bofik!“

Ledido kösit oba äbinom venüdik, ab nevelo äbinob bevü uts, kels niludoms, das tävel mutom lovi-

¹⁾ höl

golön miegiko e yiliko bevü nets. Blig kol lom e net büdom, das kösiton as man. Muton labedön japäli velätik, va lanim ud käf, neif ud — böb odukom ali zeil. Nu no ipölob; bäledikünel paga du letimil älogom lestifiko ini mud güna obik palüodöl äli om. Bos somik nog nevelo ijenos omi; ädledom.

„Söl, golob!“ äsagom fino, äflekome oki ed ädepubom. Nu äbinob pesuadöl, das odagetob lepöfüdi pleda. Älüodob nu mudi güna obik äli son, kel äbinommen vafs.

„Siadolöd oli ini gul et!“

Äblibom stanöl ko logim todälik e log omik äsükom völi po ob, in kel vafs älagoms.

„Onumob jü kil“ älüsagob. „Bal — — tel — —.“

Nevifiko äflekome oki ed äsiadome oki in top pebe-malöl. Vom yunik ästanof nog bifü ob. Logod ofa äbinom funik ed in logs ofik ädlemos vatöfiko e tlepafuliko.

„O *Qodiè*, li-ofunol obis jenöfo?“ äsäkof loviko.

„*Àlà yà fedak* — God jelomös oli!“ ägepükob räbänapüko. „Kligan no funom jimani.“

„Ab li-odajutol *Hamsa Mertal*, mateli obik?“

„Si, if konsälef kliganas no osludom, das obinob libik.“

„Li-sevol südodis kurdänanas, *éfendi?*“

„Si!“

„Li-nolol i, das bevü oms binom lesefik ut, kel egetom jelami vömas?“

„Si!“

„Li-vilol, das ojelob oli?“

„Li-obi, obikelis, nimis oba e valikosi, kelosi labedob?“

„Si!“

„So deblinolöd bodi!“

Äsumof bodalaibi glöpik de tap, ädeseblekof ledili se zenod, äfidof bodi ed id ägivof obe.

„Givolös nami ola obe e kömolös!“ äsagof täno; „ogivob i manes e nimes olik.“

Nu äbinob lesefik luüno anu. If te äsumoföv de siem boda, nog ädotob-la to atos tefü sef at. Ven denu ägekömobes se spad votik, *Hamsa Mertal* isuistanom de gul.

„Gololöd!“ äbüdob omi, „e sagolöd ele *bav*¹⁾ olik utosi, kelosi elogol! Lio flol doma olik panemom?“

Len kurdänans aipükon nemütumo dö jiman ka len smanets slamik votik.

„*Jefaka!*“²⁾ ägesagom.

„So sagolöd kliganes, das binob pajelöl fa Gödelaled e das elägob vafis obik nebü olikels. Daloms betlidön domi olsik.“

Älägob vafis ini völ, ägleipob ini zön ed ädesezugob lokakedi somik, keli kanon lemön in *Paris* nedelidumo ka plo fran bal. Älägob kedi zi nökeb jikurdänana jönik.

„Sumolös, o *Jefaka*; nid cigas olik e stal logas olik ailitomös su magäbis at!“

¹⁾ fat

²⁾ „Gödelaled“

Cigs ofa äledoms okis demü legäl.

„*Éfendi*, danob oli! Olödol len ob so sefik äsliko in vüm de *Ibrahim*, glefata. Dälolös, das oblinob dlini e zibi obe e täno takedolös e kicolös logis ola nen kud.“

Äjenos, vio isagof. Äfidob ed ädlinob e poso äbäseitob obi al takedön. Ven ädagalob, stilün äbinom in dom, ab seo älilob vögi kleilik, kel äsuflagom klödelis al plekön *el Asr*¹⁾. Islipob lonedo e nek ikinom tupön takedi oba. Ven äbetlidob tabledi votik, *Halef* e *ceside* äseistoms slipöl bevü jevals. Äletob omis seistöl, ästeigob ini zön smagünilis e neifi ed ätlidob bifü domi. Plek äbinom pefinöl e kligans mödik äsiedoms smoköl in zilek. Lotans bofik oba äbinoms len oms. *Jeri Jir* äsuistanom e votikels ke om. Oms valik ägivoms namis obe ed ämutob siadön obi len oms.

„Kisi esludols tefü ob?“ äsäkob eli *nezanum*.

„Gödelaled litom ovü ol“, ägepükom. „Binol sefik, ünä binol in pag obsik.“

„Danob oli, obinob sefik i nog poso, if odelo ulüvob pagi. Lenlogolös bledi balid us len gölogatuig. Mälna ojutob e hogs mäl ovedoms in bled in lien stedik.“

Äsüzugob smagünili ed äjutob. Pos jut mälid valikels äsuibunoms. Bled pädekötom e pägivom de nam ini nam. Stun manas at no kanom pabepenön.

¹⁾ plek pozendelik

Äkanoms suemön ni fumi at juta, ni dinädi plo oms lemilagiki, das äkanob jutön, nes ilodob. Stüm kol ob äglofom leigo foviküno äs dled, keli äsenoms tefü ob. Te pos stunam lonedik denu äsiadoms okis ini tops büfik. *Hamsa Mertal* ädeblinom pipi obe ed ämutob nu konön, äsliko ipömetob gödelo atosi fate omik. Musam päfinom gö lebüfü *Mogreb*¹⁾, keli ädilsumob. God binom subimik ovü klödaset valik; no becödätom as sini krita, if at plekom al om bevü slamans.

Nag kligans sikikün pivüdoms al vendelafid, obs kil ägekömobs ini dom. Kopanel bofik oba äjäfoms lunulüdön nimis e *Jefaka* ävalädo obis imökoföl eli *kàvè*²⁾. Du äsmokobs ed ädlinobs, me lestafs tel e me tavelaloboad bal e me tegs anik äleblimof völi sembal pöi kel ädepubof ko cil. Pos timils anik älilob lovopükön e täno vögi klilik e klülik jipulila; nevifo e kleiliko ätoenos:

„*Tis - ti - tut - te - täq - tig - teit - tis - tei - tuk - tun - te - ten - teit — — —*“

Atos äbinos kis?! Li-ililob veläto ud fän obik ämekom obi seplänöl pölubiko tonis lupüklöl at cila? Atos no äbinos kurdänapükik, i no pärsäna-, räbäna-, tükäna-pükik. No li-ilupüklob ob it tonis lesümik iseistoböl in lams jipäpela bäledik löfik, if iseitof obi ini bed, ven nog no ikanob pükön? Älielob fovo. Ladälod leselednik ädagleipom obi, natem e peb ti ätakoms.

¹⁾ plek du soladisod

²⁾ kaf

„Cil dunom kisi?“ äsäkob loviko.

„Plekom“, *Hamsa Mertal* ägesagom, „ibo vilom slipön.“

„Plekom kisi?“

„Pleki fata jimana obik.“

„Binom kiplad? Lifom kiplad?“

„Binom edeilöl.“

„Li-äbinom slaman?“

„No nolob osi. No esevob omi.“

„Fögivolös obi! Äsumol jimani olik kiplad?“

„Äkesumob ofi, ven äninfalobs len *Abu-Salman-räbänans*.“

„Li-dalob säkön ofi?“ äbegob, ven *Jefaka* anu äsütlidof denu.

„Säkolöd ofi!“

„Sagolös obe, Gödelaled, utosi, kelosi löfäb ola eplekom anu!“

„Pleki, keli fat obik ätidom obe“, ägepükom daledöl.

„Liko plek tonom?“

„Binom foginapükik; no nolob püki. Id ol no nololöx omi.“

„O sagolös pleki, begob oli, vifö! vifö!“

Äkopladof namis, ädüsöf pekofudöl logis ed äpükatof fe betonoföl pölubiko ab deno kapälniko plo deutän:

„*Kristi blut und Gerächtigkeit
Ist mein jmük und èrenkläid:*

Dàmit vil iq fòr Gót bestèn,

Vèn iq in den himäl wärd àingèn. Amen.“¹⁾

Isuibunob ed ikoplado namis äsliko of. No jemob koefön, das dlens ägonoms ovü cigs obik ed äfaloms in tofs gletik des balib. Is in bels foetik Kurdäna, zenodü popef lubetikälik-slamik ililob pleki balid cilüpa obik efe motapüko! No fovo nolob utosi, kelosi edunob ed epükob du timils nilikün; nolob teö, das sägo kurdänans bofik äbinoms vemo pemufälöl e das *Halef Omar* e *ceside* ästanoms in ningolöp e stunöls älieloms bepükami obsik.

„Fat olik äbinom kim?“ äsäkob fino Gödelaledi.

„Ädeilom, ven äbinob jipulil. e nü ilenadob dub om pleki at; ab fat mota obik ekonom obi dö om. Se zif vemünö fagik, kel *Pre-nis* panemom, ikömom ini *Stambul* ko votikels al pledön violini ko ets. *Alà* no äbinom benik omis e fat ägolom ke *Inglis*²⁾ sembal ini *Salem Halep* e *Mósul*. *Inglis* älvom omi ed om äblibom. Ävedom solat de *Mutésarif* e, ven äkomipom ta *Abu Salaman*, ats äfanoms omi. Äblibom len oms e jison motela obik ävedom jiman oma. No nolob mödikumosi.“

„*Jefaka*, fat olik ikömom se län obik. Vemo ofen ebinob in zif, se kel ikömom. Nemol zifi *Pre-nis*

¹⁾ „Blud e cödöf de Kristus

Dek e stimaklot obik;

Ko at bif God oledulob,

If in süli onütlidob. Jenosöd.“

²⁾ nelijan.

ab us panemom *Préssnitz* e mans e vomis e puls e jipuls mödiks aigoloms de us ini läns foginik al kanitön e pledön stumis valnik.“

„*Álà akbar* — God binom gletik!“ ävokof ko-flapöl namis. „Li-elogol zifi fata obik? Li-binos mögik? Li-pükol püki pleka obik? O, ba okanol i lilädön eli *talisman* obik!“

„Kimiki?“

„Fat mota obik ägivom omi obe; om binom so-elikos, kelosi fat obik nog elabedom de län e net oka. Liens e püns binoms su et e penäd, keli nek kanom lilädön.“

„Jonolös omi obe!“

Ätlidof po völ. Aliko äpolof eli *talisman* len lad. Ven denu äsütlidof, älofof obe notüfabledi, kel äbinom pekoseitöl mödikna e pekopliföl in ledil folgulik jipaskita. Ämanifob omi ed ätuvob — — eli „*Ännchen von Tharau*“¹⁾ peleodöl „d“-gälio plo folüm pemigöl. Soif ofen äsükob, ni disopenäd, ni nem äkanom patuvön.

„*Jefaka*, kanob lilädön ati *talisman*, binom pe-penöl in motapük obik. Ab no sötom papükön, sod pakanitön. Li-vilol, das okanitob omi ole!“

„*Éfendi*, begob oli lejönüno!“

„So lilolös!“

Äkanitob lienis valik kanitila at ofe. Nevelo ekanitob so viliko e laböl mufäli somik, vio äkanitob

¹⁾ pükolöd: „Änqen fon tàrau“, popakanit deutik.

kaniti balik et in *yilak* ela *Jeri Jir*. Ven ifinob, mens lemödik ästanoms in tabled votik doma ed id in plad bifü dom. Nek äkinom sagön vödi bal. Valüd kanita deutik imufälom ladälis lüdik kurdänanas, do no äkapäloms siämi vödas.

„*Jefaka*“, äsäkob, „li-vilol, das okonob oli dö län jönik, dö net gudik fata olik! Das okanitob nog mödikis kanitis votik, kelis ekanitom ed epledom me violin?“

Logs yulibik ofa älitoms gälo e danöfo.

„O *éfendi*, dunolös osi ed oplekob plo ol al *Álâ* ed al plöfet ünä olifob.“

„Si, dunolös osi, *Qodiè*“, i *Hamsa Mertal* äbegom, matel jisonlila jönik fatäna deutik. „Lovepolös vödis ata *talisman* e lot obsik e lot smaneta lölik obinol, ünä oplidos oli.“

Man at e jiman at älöfoms okis. Kim no älöfomöv *Jefaka*, „Gödelaledi“? I „Jamep Lein“ bäledik äsuistanom. Ädasumomöl nami oba äbegom me vög kleilik:

„Söl, jiman sona obik nemof oli *éfendi*. Si, binol *éfendi* e nolal subimik e kligan lanimälik, kel sevom ni dledi ni smalanimi; binol digik, das palasumol bevü *sipà* ¹⁾ elas *Zibari*. Espalol lifi kurdänanas, tosä itlätoms oli e poso äbinoms pegivöl ini nam ola. In län olik zelado tikals sapik, komipals kinik, vikodals misaladik e voms jönik mödiks lödoms.

¹⁾ komipels

Kanits neta olik binoms sofik äsliko bimabled lovo-
 püköl e binoms valüdik äsliko lein leinöl. Okonolös
 obis dö län at e dö net at. Obinolös *mivan* obsik,
 lot obsik, e nek odämom heli sembal kapa olik.
 Ilevipobs bläjevali ola e vafis olsik; ab obliboms
 labed olas, ed if omogolol de obs, okopanobs oli
 lonedo ovü bels e nebels, jüs obinol in sef. *Sere*
men — lo kap obik, yulob atosi ole!“

— — — — —
 Sis tim et yels efegoloms, ab nog adelo, if lilob
 cilavögili sembal püklöl, tikob vendeli et in nebanebel
 ela *Zab. Zibari*-kligans li-tikoms, jiman keinik et
 li-tikof id ali ob sotimo? — *Qodè te b'elit, ia jefaka* —
 O Gödelaled, God jelomös oli!

Tävaventür in Lapän.

Tävaventür in Lapän.

Böset selednik ämekom galön obi slipöl. Ud li-ibinos lunatemön slipakopanela sembal u slipajikopanela sembal obik? In ludom nifatimik äbinom lut, kel äkanom bevolekön ti devi. Mens jöl e dogs lul ituyoms pladi in spad nabik at, ab leno säkolsöd obi — liko?! — Föa- e pöa-goaps lulsetel jafädas balsekil at äseistoms also balim nebü, löpü, disü votim, das leodam limas mödik e kofudik at äjinom as lenemög.

In zenod tenedaludoma pebumöl me renasküns likäds fila gianik äfeglutoms, kela smok spinöl äfomom lefogi lebalik gletik, bi smokamanifod pikikom. Äseistob me kap su leun blöbiko vöpöl mota *Snyära*, nem, kel volapüko bemalom „mug“; goap detik oba äbinom disü koap nöka bäledik *Sätte*, vöd, keli muton lovepolön me „sagit“, e fut nedetik oba ädünom as kapakujab sembali dogas. Fat *Pent* a. b. *Benedictus*, „peläbädöl“, imaignobom plädaguni oba al bedön kapi löfik oka su topöf stomäga obik, so das göb dogas, kel ägebom eti it as mädi löfliko älülutömom zi nud oba. Hit, kel ävedom linedü sküna- e pläda-klotot

lepekiköl obik, e vöp pitik-develik suetama e nate-
mama balsekilik ämödoms nog kovenis nedivik at e
zu liflöf jafädas smalik montialik et, dö kels *Fischart*¹⁾
vönik yofik ekanitom: „*miq baizt neizvaz, vaz mag das
xain*“²⁾?“ If alos mediton tonabidis difik valik, kelas
„*fortissimo*“ lunatemöl äfulom tenedi, no jinosöx ne-
suemiko, das du timil äsätulob obi lame müedik „Slipa“.

Abu no, no ibinos lunatemön, kelos ämekos
galön obi; ibo älilob nu, ven äbinob galöl, telidna
böseti selednik et. Ätoenos seo in vüspad anik de
ludom. Leposo jut pälilom e vög kleilik ävokom:

„*Ätye, tásne le tarfok* — fat, ber binom is!“

Foviko goaps lulsetel valik äbinoms vifüno muföls
okis e leod et jinöl as nemög pibevolekom ünü sekuns
tel. Mens jöl äluvokoms ed äbösetoms, dogs lul
ävauloms ed älukanitoms, fil päditlidom lefulo, du
alim äsükom vafis oka ed ägleipom vafis votikela.
E deno äbinobs pos minut töbo bal bifü ludom ed
äspidobs äli topöf, kö ainog *Nète*³⁾, son ela *Pent* bä-
ledik, ävokom „yufö“. Ämutom galön ko *Káke Keira*⁴⁾
ed äkosgonom obis ed äluvokom so vemo, vio äkanom:

„*Tarfok, tarfok le mesam* — ber, ber labom
smareni obik!“

„Binom kiplad?“ bäledan äsäkom.

„*Tuos, tuos, kvouto pluevai* — usö, usö, su lulak!“

1) Pükolös: fijart, poedel deutik, eliföl ünü yeltum balsemälid.

2) „Bos beitos obi, kis binosöx?“

3) „mar“

4) dünan *Ériq*

„Sumolsöd elis *ski*¹⁾ olsik“ fat *Pent* äbüdom,
 „günis, neifis e spedis olsik. Keblinolsöd i jainilis.
 Spido osukobs omi!“

Nifajuks valik äseistoms len tened. Älenseitobs
 omis ed ämospidobs äli lulak, kel no fagü lapäanalöd
 äsetenom oki ini kam. *Káke Keira* ägeblibom lä vom
 e jisons kil. Obs votik äbinobs pösods lul: *Pent*,
 nök *Sätte*, *Nète*, ob e dünan telid, kel pänemom *Andæ*
 a. b. *Andrèas*.

Tim äbinom ba düp bal pos zeneit, ab äkanobs
 deno logön vemo gudiko; ibo nolüdalit ädekom sili,
 vio nog nevelo ilogob sembali so magifik e lejönik.
 No äbinom kölapled et meilädik aisevidöl oki piano
 e denu kofalöl, i no äbinom pub et stanöl gletiko
 e takediko in sil, sod äbinom susilejedam levelik e
 mekädik kölatufas stalöl, kels äjinoms moskutöl ini
 nefin, viram filaluibas nenumik, kels ätuloms okis
 äigetöls diametis gletikum, komipam, yagam, fanam
 neparopöls glutas, litas, kölas, köladeslepas difiküns,
 damat, kel vö äbevikodomöv obi, if no yagel päme-
 kom-la galön in ob.

Veged bera äkanom pasevön lekleiliko in nif
 dibik e pos tim blefik älogobs omi it puböl as püni
 dagik vifo momoföl oki su plen vietik lulaka. Äbinom
 zelado nim mekädik, bi äkanom so vifiko gonöl
 mozugön smareni.

Deno no äzesüdos, das ädledobs omi. Ber la-
 pänik paidledom nog luo ka ludog; leno labedom

¹⁾ nifajuks

jeköfi, kel a. s. bevolekom, das dledon so vemo eli *grizlii*¹⁾ nolümelopik, ed aikinom lengleipön meni teo, if ned jälama kodom omi. Lapänans valik ägonoms vemüno sküliko me nifajuks. Äffitobs vifü spidalezug ovü plen, ab vif at ainog no äsätom eli *Pent* bäledik.

„Vifumö!“ ävokom, „voto orivom eli *finop*²⁾ ed osävom oki poi *plásait*³⁾, kö okanobs sukön omi te töbo!“

Ägonobs vifumo, ab ber äjinom elilöl vödis cifa. Ädeflekom süpito nedeto. Nim luvelatiko iloegom bösulelis oka ed ätrotom nu äli smabel, kel äfomom bigoneli de *fyäll*⁴⁾, kel me firs daegik penuföl me nif äbälogedom äli län lulakik. Äblüfobs dekötön vegi fugele, ab no äplöpos obis; isäspidom nog büfo ärivobs smabeli.

„Eko *käya*⁵⁾!“ nök *Sätte* äsagom, „susidukom len plad negönikün. Deseitolsöd elis *ski* olsik! No füdo pöfudoms is.“

Älovelägobs nifajukis ed äsusixänobs klivi xänik. Nif äbinom dibik füts anik, dinäd, kel äkodom susixänami vemüno fikulik. Ätöbobs me näms valik, so das äsuetobs sukü klotot vätik obas, ab deno äkömobs

1) ber gedik

2) smabel

3) klifs

4) bemalam skandinänik plo belaplens nepekulivöl, se kels lepato belems usik kositoms e su kels bels dabalik (*tinde*) datovoms okis

5) veged

bivedo te nevífiko. Fino ärivobs tipi smabela, ab ämutobs kotenön laböls vegedi bera; om it ilepöfudom bisebuni gletik.

Läned äbinom is levemo pedislitöl. Ämutobs dutulön obis bevü klifaledils lafo pefeniföl, nu deto, täno nedeto, nu bivedo, täno bäkivedo. Ber äjinom emeköl oke legälodi dub atos, das ipölodukom vemo obis. E läs ädalobs leno fögetön kauti, bi ämögos tefü ston alik, das ber äbinom-la pö om.

Fino ärivobs geili smalik, kö blefo itakedom. Ber vö äbinom nekösömo luvisedik. Ivälom stanöpi geilik at, bi de is ikanom loegön nilami obas ya se fag e togo ibinom so visedik, das igebom tüpi pigetöl al fidön. In zid gönikün ilabom plös minutis bals, ab deno du tim blefik at smaren ti lölik idepubom.

„*Vuoike* — vi! vi!“ fat *Pent* ävokom. *Partne pahakase*¹⁾ at elemänom te skini. e futis obes. *Hautesn so mon kalkap lapmet* — oflapob omi, so das odeilom!“

Äsnemufom tädöl spedi okik ovü kap ed äsukom vegedi nulio. Veged äsusidukom nu ini gur xänik ali *fyäll*. Nif dibik äbinom vemo neletübik obis, äslifobs in step ti alik denu disivedo ed änedobs timi lonedik al rivön geili fota. Äbinos pöfudik, das firs ata ästanoms so nesolüdiko; klifs mödik äseistoms pedisipöl bevü stams; äkanon kleiliko logön vegedi.

¹⁾ son devela

A balim po votim leseilöl ästepobs bivedo. Nu, ven äbinobs otlidöl ali slenöp, *Pent*, kel äbinom föikünel, ätakom po bim lätik.

„Logol kisi?“ nök *Sätte* äsäkom kleilo.

Ob ägolob po *Pent* ed ilogob lealso äs om mani, kel gonöl vifiko nedetü obs äsükömom bevü bims. Ab ven älilom vögi nöka, ägespidom vifo ini lafadag fota.

„Kim äbinom at?“ äsäkob loviko.

„No elesevob omi, söl“ bäledan ägepükom. „Kis dukos mani sembal isi in tim at?“

„Li-binol zelado lebalik, kel lödom in topöf at?“

„Si. Li-binom ba man, kel golom in *aito*¹⁾?“

„No klödob atosi. No inevilomöv glidi obes. Efugom, veg oma binom klu zelado veg negita.“

„Söl, li-klödol atosi velato?“

„Si.“

„Klu zesüdos, das sukon omi.“

Vöds at äbinoms pepüköl me ton lespidik e kudafulik, keli no äkanob kapälön anu. Sikodo äsäkob.

„Li-tikol, das binom renafunel?“

„No. Niludob bosi votik, *välyam*²⁾). Ologob, kim binom. Ols sukolsöd bevüno beri!“

„No dalolös golön soalo!“ son *Nète* äkaütom.

„Ol, pul, nolol kisi?! Gololsöd! No nedob meni sembal, kel blibom-la len ob.“

¹⁾ veg, keli golon al lödicenön

²⁾ blod oba

Vöds at äbinoms pepüköl me ton so büdöl, das älobedobs omis nen gesag. Zelado no äbinos nen pölig jäfön is in fot ed in nif somik foginani, kel itägom so luniludiko. Zelado älabom kodi patik, bi ävilom blibön soaliko in zit somik, in kel kopanef äbinom so zesüdik. Äletobs golön omi ed äbösulobs fovo vegedi bera. Töp obas pämesedom sunüno. Veged ädukom ya blefüpo äli pladil nebimik, kel äbinom petegöl me stons. Is nim äseistom esävöl oki, ibo, ven äzigolobs topi, no ätuvobs, das veged ädukom denu dese.

Dogs ibinoms jünu len obs, dog alik petanöl me lefad len söl okik. Ab nu, ven äzitopobs pladi, pälivoms. Älespidoms bevü stons e suno älilob plä vaul vutöl omsik dibatonoti dibik e glumälik. Böset äseilom timilo ed ämufom oki täno äli flan peta-siadöl. Dog lapänik lengleipöl foviko gugi ludoga tägom kauto visü ber; bätom omi se hog oma, nes golom ini pölig, e sikodo id adelo no älilon, das dog sembal obas ägetom flapi. Abu sunüno äjuton e suno poso telidno. Lukanit levikodöl dogas ävedom täno, sukü kel älesevon foviko, das ber pefunom.

„*Nète*, li-binom pefunöl?“ *Anda* ovü slenöp ävokom, kel älabom pladi detü ob.

„*Miye lepe vinsam* — evikodobs!“ pesäköl ägepükom. *Viesodake le tarfok* — ber binom pefunöl. *Kömolsöd* ali obs, *kratnatyè*¹⁾!“

¹⁾ kamadels

Älüspidobs voköli; ber äseistom nelifiko su glun. *Nète* yunik iletom lükömön omi jü vüspad stepas tel, isteigom poso palgüni ini cav manifik ed ijutom telna.

„Enolom, das smaren, keli elufidom, ilönom obi“, äsagom vemo takedäliko, „e sikodo ekömom ali ob al pofunön.“

Bevü lapänans famülalim alik labom nimis lönik bevü jep e plo ats i mali patik fümik. Ya timü motöf fat legivom reni sembal cile; timü godavatam cil getom telidi; ut, kel datüvom tuti balid in om, mutom legivön kilidi ome. I dünef getom renis as mesedi e patalegivotis; sikodo dünel, kel matom jidüneli e bofom nimis okik ed ofikis, vemo nefikulo getom jepi, kel bevolekom, das vedom man nedeslopik. Sikodo pöf velatik no binom bevü lapänans, pläsif sembal bölüdom jepi sukü glupak u flod nenifik. In zid lätik nims no kanoms livön de glad düfik yebilis, kels fomoms nulüdi nifatima plo oms, e deuloms sukü pötüt e misalöf.

„*Sotn le änak* — binom manik“, nök äsagom. „Säskinolsöd e dikötolsöd omi, dat okanobs nefikulumo polön omi. *Rupmaha le miyit, katyè miye vátepe* — koap lönom obis, ogivobs lefutis“

Äseilom zenodü set; plisen oba äjinom neletön lefulami saga omik. Äblesenob kodi atosa. Lapänans mödik binoms krits, ab äbekipoms südodis mödik bütima pägik, kelis vemo tönoms, do visü foginäb jonoms. atosi te neviliküno. Ba berafuts pökosekoms

eli *Tiermes*, sembali godas vönik omas, kela ködote, boadaledile lüediko pebecöpöl, lapänans nog mödik äbumoms sanubi pesävik in fotil stilik. Futs i velato päteiloms de goaps e pato päkotanoms.

„Eko, vio binoms nepinik ya!“ *Nète* äsagom, son ela *Pent*. „Ber at iseistom ya in gluñ e petupom slipöl nifatimo. Nu äsükom topi votik oke, bevüno ävedom pötütik. Äkōmom so loviko, das balüdo älogob omi, ven älilob jafädi neläbik lenatemöl lätno. Lan oma aimutomös spatön as *syäkenes*¹⁾ in *metse*²⁾!“

Ledils dabalik nima pefunöl, kel ilabom lonedi de füts zelado lul, päsumoms ed äbeginobs gemaleki. Ven ärivobs topi, kö fat *Pent* ilüvom obis, ätakob.

„Nog no egekōmom“, äsagob. „No li-binos gudikum, if osükobs omi?“

„No dalobs“, nök *Sätte* ägepükom. „Binom büdal ed ebüdom, das nek sukomöd omi. Mutobs lobedön omi.“

„Ab if edaliedom-la neläbi?“

„No klödob atosi. Sevom pladili smalikün alik topöfa at, bimi alik fota, nimi alik, kel is lifom. Dalobs binön nen kud alik. Zelado ya egekōmom ali ludom.“

„Atos binos vemo dotik. Om as yagel zeladüno eyümomöv oki denu al yufön obis, das ofunobs beri.“

„Alos äbinobs mans sätik; enolom atosi. Klu golobsös nekudo!“

¹⁾ lutikäl

²⁾ fot lefoetik

Ädugolobs foti, ädisixänobs smabeli klifik ed äbinobs täno denu in kam lulakik, kö äkanobs denu gebön nifajukis e föikömön vifumo. Nolüdalit äbinom feglutöl, ven ärivobs ludomi.

Stabi ludoma äfomom num loboadas, kels zileko ästegoms in glun, so das tips äkobinoms löpo. Bi fat *Pent* äbinom sembal lapānanas liegikün, loboads äbinoms peziklotöl me jüd telik renaskūnas e löpo ileton hogi, dat smok äkanom mogolön; ab hog at päkikom slipatimo al neletön, das vam säflitom. Skünakovad at äbinom nog zi ludom lölik su dil semik gluna al kanön lesävön disü om stokis valnik. Nu, nifatimo, löd at äbinom petegöl me jüd solüdik nifa eflotöl, kel leno äletom dlanön kalodi ini linedöp. Zenodü lödöp äbinom, äs ya pesagos, filatop, löpü kel caf kopedik älagom, kel äbinom pefimöl me ket löpo in sembal loboadas. Su glun lölik isevidon ovü jüd sigayeba skūnis müedik petaenöl al fomön bedis e siedis plo lims famūla e plo — dogs. Plem älagom len völs slobik e löpo nilü smokahog ifimon renatigapis e renastömägis, kels äninoms fömadi e miligi eflotöl, ba i renabludi dünöl as vämedin lapānanas.

Ven änakömobs, *Káke Keira* yuböl kleilo äkoskōmom obis zelado demü beraläm, kel aibinom juitamed levekōmik plo lapānan. Sukü voks oma voms ätlidofs se ludom.

„*Kúsne le átye* — fat binom kiplad?“ mot *Snyära* äsākof, ven lovelogöl pösodis älogof, das *Pent* bäledik ädefom.

„No li-enakömom?“ nök *Sätte* äsäkom.

„No *etnatyam*,¹⁾ eblibom kiplad?“

„Seo in fot.“

„Lio? in fot? in *vuorai*?²⁾ if ber, ludog u sägo *vuoikenes*³⁾ sembal lengleipom omi! Eblibom in fot kikod?“

„Älogom mani, keli äsukom. Äbinom *ámats*,⁴⁾ kel ivilom sävön oki visü obs.“

„*Tiye lepet tákam yerpmetipme* — edunols nekapälo. Fogináb at binom ba renafunel, kel labom vafis mödik len ok. Eletols, das fat binom soalik, kikod?“

„*Sotn le travam nau* — ebüdom osi.“

„Zitü at emutols lobedön omi,“ ästilälof oki. „Aikelosi büdom, utos mutos jenön; ibo nolom, kelosi dunom.“

Fat *Pent* äbinom klu *patriárq* levelätik, kel nepestöbiko äregom ed äibevolemek seki pevilöl. Visü sag, das om it ivipom binön soalik, foviko kud vomas äbinom edepuböl ed älabon vobi te me yagafanot, keli ikeblinobs. Berafuts ädepuboms, nes änoLOB kipladi; linedaps päjedoms ini caf al pakükön e pafidön foviko, abu mit pälägom ini kalod, dat oflotom.

Mens e dogs denu äkosiedoms konfidliko len fil, ifögeton slipi. Nu älilobs kratön bifü yan, e skün, kel äbetegom ningolöpi, päsusitovom.

¹⁾ smalamavöd de *etnoi* = nök, klu nökil a. b. nök löfik.

²⁾ nif dibik

³⁾ tikäl

⁴⁾ fogináb

„*Repe*¹⁾!“ mot *Snyära* ävokof pajeköl.

Also pänemom bäledana dog löfäbik, kel iko-panom omi ini fot. Äduglugolom disü skün ed äbllibom stanöl egezugöl göbi, ed äbeginom lukanitön plonölo.

„*Repe, kúsne le átye* — *Repe*, fat binom kiplad?“
nök äsäkom vifiko susistanöl de glun.

Dog äsenom, das ikapälon omi. Äsusibunom begöl len säkel ed ägegonom äli yan.

„Vilom deblinön yufi,“ äsagob sumöl günü oba.
„Söl oma ädaliedom neläbi sembal. Mutobs vifiko sukön omi!“

„Ud ba te äbibunom eli *átye*“, *Káke Keira*, dünan, äsagom, kel galöl pidelivom fa dünan votik.

„No, logimem at binom kulado ot doga, kel sükom yufi.“

Ätlidobs bifü yani ed ävokobs nemi bäledana lukise in nolüdaneit kleilik-dagik. Kalod ämekom toenön voki in fag gletik, ab soif senitiko älielobs, no äkanobs lilön gepüki.

„*Härra*²⁾, nilud ola binom velätik“, nökö äcödätom; „neläb ejenom. Sumolsöd elis *ski* olas e günis e sukobsöd dogi!“

„Atos no sätos“, ägesagob. „Kesumolsöd i zönis, jainilis e loboadis. Mögos, das efalom ini *sala*³⁾ sembal.“

1) „foxaf“

2) söl

3) ninovag, gladaslit

Voms äplonofs ed äyamofs; ab obs seilöl äsumobs zesüdikosi valik ke obs ed ästeigobs futis ini nifajuks lonedik ed äsukobs konfidölo dogi visedik, keli nökö as föikünel in ked obas äkipom me lefad.

Älövobs ludomi in lüod petasiadöl äs büfo. Beginü berayag ilabobs belis nedetü obs, abu nu äseistoms detü obs. Fut belas ästanom su siem kama veitik, kel äbinom petegöl me nif dibik e ve siem dog ägonom vifiko äs tepavien. Nen nifajuks leno äkanobsöv sukön omi. Also idugonobs ba leilis nelijik fol, ven ädeflekom deto ed ägonom äli geil sembal, kel no äbinom vemo xänik, so das no änedobs dezugön nifajukis. Ti me vif ot äs jünü ägolobs belasuso, jüs ärivobs geikamili nefotik, kela plen in flan votik süpito ädexänom äli dib.

„*Ipmel*“, nökö ävokom pajeköl, „*sotr vatsa sala-yägnai* — o God, padukobs bevü slitagladi. *Orrop vârok* — binobsöd kautik.“

Äzugom lefadi äli ok e somo ämütom dogi, das ägolom nevifikumo ed äxämom me sped okik smapladi ali gluna, büfo äbetlidom omi.

„Glun at li-binom pöligik?“ äsäkob omi.

„Söl, golobs ovü *rutaimo*¹⁾, kö lutikäls badik lödoms. Alikel omas egimom oke sliti, keli betegom me nif al cütön *samelatyit*²⁾. If ek betlidom sliti sembal, disifalom ini höl, if no *saivaolmak*³⁾ sembal

1) höl

2) kimifal de *samelatyè* = lapänans

3) jelatikäl

setenom nami al kipön omi. Sotimo i lanel sembal kömom e desezugom omi.“

Somo in bitopäl lapänana bäledik mags kritik pämigoms me pägiks. Plo om äbinos lindifik fino, va ädalom spelön yufi fa lanel ud fa lugod sembal; ba äklödom, das balim binom so valüdik vio votim.

Äslifobs klu nevivomo ovü geikamil ed ärivobs jeno slitis anik, löpü kels nif ifomom lujali kolagöl, kel äkanom polön fe dogi abu no meni sembal. Älesevobs pladis at ä sukü fom ä sukü köl tega müedik, ovü kels älovebunobs yufü speds obsik. Poso ägolobs disivedo. Is ämutobs fimiko ningimön ini glun spedis al kanön mufön obis leigo kautiko vio büfo; ibo slits ävedoms mödikum. Dog ädiom lemekädiko lefadi ed äplöpos omi, das diöl nepeniludo ädislitom lefadi. Äspidom me buns veitik disi bel, abu no lonedo poso ästopom ed älukanitom kleiliko.

„Binom us!“ nök *Sätte* ävokom; „yuf mögomös nog!“

Ätöbobs al dugonön vegi blefik so vifiko vio äkanobs e suno ästanobs bifü leslit nabik, peninslitöl dibiko in glun, da nifateg kela hog äbinom peropöl. Dog ästanom bifü hog ed ätöbom veitön omi me kratam; ab deno äbinom kautik, dat no odisifalom-la. *Ski*-veged ädukom de flan detik ali top at, ab no ovü om.

Nète, son, äseitom oki platiko su glun ed ädisivokom:

„*Ätye, totn lep táne* — fat, li-binol is?“

No pägepükos, abu dog älogimom niludälo; äblüfom denuamo disibunön, ab dled aigekipom omi.

„Binom diso,“ äsagob; „nedunobsös säki alik; ibo mutobs gebön timili alik. Givolsöd jainilis; sembal mutom disixeinön!“

„Ob odisigolob“, *Nète* ägepükom, „binob leitikün; *härria*, ol binol gletikün e stenüdikün obas valik, okipolös elis *kartsait*¹⁾!“

„Benö, kotanolsöd elis *halloit*²⁾ e seitolsöd omis tavelo ovü slit, dat odünoms obis as stab. Ab vifö!“

Te minut bal latumo man yunik ävebom in manifod, in kel zelado kalod jekikün äbinom. No äbinom nog in dib gletik, ven ägivom mali.

„*Mon lep sot* — labob omi!“ ävokom. „Givolsöd diso nog jainili telid!“

Jainils at äbinoms fe slenik ab peflököl me zöns neropik se renasküns; ädalon konfidön mani vätikün omes. Du äkipob soni, jainil telid pädisigivom, me kel äsötom lentanön fati. Atos äjenos in tim blefik e täno bofikels päsusizugoms.

Fat *Pent* äfalom stifiko ini nif.

„Binom edeilöl!“ *Nète* äyamom. „Tikäls badik älapinoms lifi oma!“

Äxämob lapänani bäledik. Lad oma ämufom oki e lim nonik oma äjinom peviödöl. Sikodo ätlodob votimis:

1) zöns

2) loboards

„*Sotn ela* — lifom! Nos defos omi plä te notlug. In slit älabom seiti kimik, *Nète?* Slit ba no li-binom dibik?“

„O *härria*, binom dibik, vemo dibik e lepetegöl me glad“ ägepükom. „Ab binom nabik e sikodo sped oma äbribom tavelo stegöl ed äkipom omi.“

„*Vékes auto* — milagö!“

„Si, *Yesots*¹⁾ sanik ejepom omi. Ab sagolös, li-binos mögik, das ha odeilom deno?“

„Binos mögik, das kap oma äfalom ini glad. Tosü klotot solüdik binom stifik demü kalod e klu zelado ebinom vemo lonedo in gur; sikodo niludoböx, das pesudom; ibo ya lonedo idagalomöv, if evedom-late nenotlugik. Sumolsöd loboadis e mekolsöd polömi. Polobsöd omi ali ludom. Sembal büspidomös e deb-linomös nifavabi ko ren, dat orivobs vifumo zeili.“

„Ob odunob osi!“ *Káke Keira* bafölik älofom oki.

„Somo ospidob, das no oflodob e givob oles plädi oba; ibo nen pläd no okanols mekön polömi gudik.“

Ädejetom plädi veitik, äsumom spedi e güni ed ägeslifom me nifajuks vegi ot, su kel ikömobs. Yufü pläd, loboads e jainils polöm legebik päkosi-adom; fümiko ätanobs pesavöli su polöm ed ägetävobs. Natiko atos ävedos fikulik obis, ibo no äbinos nefikulik blinön böladi as nepeviodöl ovü slits. Atos äda-flagos kauti e timi so mödik, das nifavab ya äbinom diso len bel, ven ärivobs kami. *Káke Keira* bevüno ivaledom plädi de *Anda*.

¹⁾ Yesus

Nenotlugan pälentanom su nifavab e poso ägnobs levifüno ovü plen nu kovenik äli ludom. Natiko nivafab pazugöl fa ren vienavifik änakömom büfumo ko nöc *Sätte*, kel äregom omi, ka obs e, ven idezugobs nifajukis ed änutlidobs, ätuvobs fati *Pent* ya seistöl nilü fil. Äbinom nog nenotlugik, ab deno mot *Snyära* yufü jisons oka älufulof yamöl e plonöl ledilis renabluda eflotöl ini mud mekädo pemaniföl.

„Li-vilols funön omi?!“ älvokobs ofis.

„Blud at sanom valikosi, *härria!*“ älesagof obi.

„Nu te dämom! Desesumolsöd omi denu e manifolsöd klotis oma. Labob medini gudikum.“

Dido in tävasak evedöl ya levagik älabob medinis nonik sumü fladil pefulöl lafo me *arnika*-tinät, ab med at äbinom legudik plo sanam vioda ejenöl sukü fal, if no i koapadils linedik pidämoms. Klots pämanifoms al yufön natemami e, bi *náfta* ud *salmiak* ud sümikos is no äsibinoms, ädabegob tabäkedi. Valikels ästunoms vemo, das nenotlugan sembal tabäkedomös, ab deno böks pemököl me renaskün so mödiks pälofoms obi, vio mödiks pösods manik e jilik äbinoms plisenik. Lapänan levemo löfom tabäkedi, ti leiko äs flavini; ab bi ofenüno nelabom ati, ofeno smokom e tabäkedom e sikodo böks sätik äsibinoms is in ludom.

Ägivob nenotlugane lemödi ini dil ut logoda omik, keli lapänans ainemoms ‚*nyuóne*¹⁾‘, e vö no ämutob lonedo davalädön vobädoti pedesänöl; flom tipik

¹⁾ nudi

äfomom plifis, logasims pekiköl äbeginoms dlemön, mud ämanifom oki fe nevifiko ab so veitiko vio äkanom, cigs pebesmivöl me picinaleüled ta kalod e ta nimils valnik äsetenoms okis e poso utos äjenos, plo kelos püks netas valik laboms bemali te bal ed ot: áp — zì!

„*Aeitnan* — saunö!“ ätoenom yubölo se mud alik.

Lemütam äbinom exo; logs ämanifoms okis, stunöls ämufoms okis du timils anik zileko e poso id älilon ya lifamali balid efe me ton vemo fümik:

„*Muayi, vátopte malep* — givolsöd bludi obe!“

Mot *Snyära* säköl älenlogof obi. Siöl ävinegob me kap, ibo lad senöl obik no äkanom tadunön desidi lebüdik at mena, kel anu idagalom se deilaslip. Renastomäg votik pämanifom foviko, bi nin balida ba no sätom-la e blud peninkiköl pädeseflapom. Tänä mot e jiyufels kil ofa äjedofs okis ovü malädan e mud ata pälufulom fa pösods fol so vemo, das ämutom lulna slugön büfü ägetom timi al natemön te balna. Ledils gletik bluda eflotöl ädepuboms so vifiko e so lemödo in zibamanifod malädana pidadigik ed at äblöfom slopi so dulik moda at al säkömön deili, das pätlepob ed ädledob e läto äbüdob zedön. Ab te blefüno lifatikäls oma äbinoms nen vob at, ven me nam ägleipom len kap ed äplonom:

„*Mon lep luokatest, mon lep havetetovum* — labob doli, pevunob!“

Äxämob topi, keli nam ibemalom ed ätuvob sveli nesmalik disü plädaköf, keli äpolom. Klu vo kap pijokom.

„*Tunyi mon kalkap véketet* — osanob oli!“ ätlo-
dob omi ed äsumob tinäti obik.

„*Tote lep päsker* — li-binol sanel?“ äsäkom
stunöl.

„Si“, ägepükob al dagalön konfidi omik.

„Labol is kisi?“

„Binos medin, kel ostilom dolis ola.“

„Li-smekom gudiko?“

„No odlinol omi, sod oseitob omi su kap ola.“

„Letolös smelön omi obe!“

Äkipob nekauto fladili pemaniföl len nud omik.
Äninsugom väpi spita nämik me plid gloföl e täno
äbegom laböl logimi peleklülöl:

„Givolös medini obe bufumo al dlinön omi, *härra!*
Vifumo ovedob also saunik ka if oseitol-la omi
su kap.“

No ädälob osi ome ed äbüdob givön obe luklöfi
klota bäledik. Ävatöfob ati ed ätanob omi su svel.
Bi ävilob denuamön vatöfami pos tim blefik, no
äseitob denu fladili ini tävasak, sod älumufob omi
nebü ob ini sigayeb sieda obik, dat äkanob-la nefi-
kulo e vifumo sumön omi.

„*Ätye*, lio ekömol ini slit?“ *Nète* yunik nu äsä-
kom, kel äyufom nuläli valikelas me säk at.

Bäledan äseilom du timil, täno ägepükom:

„No säkolsöd obi. Latumo olilols osi!“

Ämutobs lobedön büdi at, do no äkanob suemön,
kikod änevilom nüni pedabegöl, keli zelado imelidobs
me savam oma. Om it ädesidom nu nolön, lio be-

rayag pifinom-la e dinäd kimik evokom-la obis al yufön. Älilom nunodi obsik e ven pinunom, das linedaps bera ainog äsibinoms in vat fönik cafa, foviko äbüdom, das sumonöd elis *nipè*¹⁾ e beginonöd foviko lefidi bizugik.

Mot *Snyära* äspinof linedapis se caf ed äseitof omis ini skitavüm okik, kela nid ämekom darätön utosi, kelos ya in ot de-se-peviubos-la. Us pädikötoms e manikos e jilikos e — dogikos älabos nu däli sumön, aikelosi ävilos.

Tefü ob, ob älabob läbi pabedünon fa *Marya*²⁾ jönik. Äbinof jison bäledikün ela *Pent*, älabof lifayelis ba telsekil ed äjinof eninkiköl obi ini lad okik ya vemo fleniko du dels balsefol steba obik in ludom oka. Äbinof so gletik, das äkanof dugolön ðisü lams setenöl oba, älabof paunis tel pina in helems e va-tolädis kils picinaleüleda su cigs okik, lips ofa äsmüloms vidü *centimeters* balsetel; nudil ofa äleigom nötili e logils ofa kodü nifanid laik ikösömoms okis logedilön äs mugil, logedilam kelik ämekom in lad nepajepöl obik ninpedäli, kel no äkanom pakalön zeladüno me logarits.

Ädislitof dilis gudikün, kelis äkanof dalöpön plo ob se tuts dogas ed ästeigof omis me täina-loladigitils bigik oka ini mud obik vanliko ,kezenodöl oki bäkivedo'. Pal plido älülogom cogeni lotädöfik

¹⁾ neifs

²⁾ Maria

at ed äkanob sägolön lelufulami at te datovöl obi e golöl plo tim blefik bifü dom al denu osölön nogotis stomägama obik.

Ven änütlidob denu, smül sülik äklatom obi, kel ättonom su logims vamü lüens vels segun *Réaumur*. Foviko ämemob nekautöfi obik, ägleipob äli flad oba, äkipob omi äli flam, flad äbinom vagik, ‚*bombaj*‘ tükänan sagomöv — ‚levagik‘. Lapänans e jilapänans bafölik äninröboms stomägis okas linediko me tinät obik.

Vemo äsenob slopi lezanön omis, ab deno ämutob smilön, ven *Pent* bäledik äsekusadom oki:

„*Här*ra, zelado no li-olublamol? efidobs de ber ed esenobs, das ebinom malädik; sikodo esumobs nemödili de medin olik, kel sanom malädis valik. Plo kap obik no fovo binom zesüdik, ibo dol efinom ed ob binob saunik.“

Älofob fladi vagik ome.

„Bi esumol medini, sumolöd i fladi. Legivob omi ole.“

Me legivot at äkodob gälüni, ibo glät u flad binom seledot delidik in ludom lapänana. Sikodo äsagom yofüno:

„*Härratyam* ¹⁾, binol sanel vemo mäkabik e gudlik e läbäd gletik ekömom ke ol ini ludom oba. Ven äkömol ali obs, ekeblinol flädis kil de *spanska vin* ²⁾, kel äleitom ladi obsik, ab medin ola smekom

¹⁾ söliil = söl löfikün, smalamavöd de *här*ra

²⁾ vin spänik; ab ävilom bemalön rakini.

nog gudikumo. Labolös plu de om! Ab nu binob fenik. Li-vilol denu slipön ke obs? If udagalobs, okopanölös obi ali *fyäll*, ibo vilob sagön veütikosi ole.“

Düps lätik ifenoms obis valik umulu e sikodomobil omik päläsevom. Äkikon denu smokamanifodi, kel pimanifom e suno stad glötadigik denu pimökom, se kel ber itupom obis.

Men e pato tävel kösömom suno valikosi e klu leläbiko ävedob slipöl e no büfumo ädagalob, jüs *Marya* keinik denu lenlutömöl fili äzugof äli ok plädabutis lonedik oba al gebön omis as stulil, do fädofuts bofik oba ästegoms nis. Äsufob sufädiko pedami pösoda smalik, jüs ifnof e me senitöf läsevadigik ilumufof denu kienis setenöl oba äli koap. Tänä plito ädatovob obi sulüodiko siadöl obi al lülogön, liko gödelasup pämökom.

Kositadil balid supa äbinom natiko dekug, kel igeblibom in caf de kukam beralinedapas. Äloskömoms dils bluda eflotöl, renafömad pedibleköl, kel äsmekom za, äsliko domot bäledik honik pledavobäda musigik smekomöv, if fidon-la omi, täno por de *sík*¹⁾, kel änunom pliseni oka me smel plu ka sudlanik, bos de *bläbär*²⁾, bos de sal, kel is äsibinom te kodü at, bi fat *Pent* äbinom man liegik, nemödil de meil, kel äleigom slitömamacibis neluimik e läto nog beragötem natiko pedikötöl e pedislitöl in dils, kelas klin äjinom as vemo dotik.

¹⁾ bid de lagüt: *salmo lavaretus*

²⁾ bäls: *vaccinium myrtillus*

Plas ädilsumob lefidi at, äbizugob dabegön dili renamita, vip, kel leviliko päkotenamom, bi äjinon gälön oki, das äkanon fidön supadilodi id oba.

Pos göled at, kel veläto no dalom panemön göled, bi nu neit nifatimik nolüda äbinom, kel dulom ünü muls, fat *Pent* äbegom obi, das sukobös omi lukise. Äsumobs günis e spedis obas ed ätlidobs ini nifajuks. Ädukom obi vegi öt, in kel ädelo isukobs beri. Atos ämekos obi niludöl, das bepükam pesiniföl otefom ventüri neläbik lätik, ab äbislifom seilöl e no äsagom vödi bal, jüs löpö in fot irivom topi, in kel ilüvom obis.

„*Pieyo, härra* — siadolös oli, söl!“ äsagom it siadöl oki ini nif müedik. „Opükob ke ol tefü din, dö kel nek dalom nolön bosi.“

Äsumob pladi nebü om e dogs, nen kels lapänan nonik lüvom ludomi okik; bäseitoms okis bifü obs. Sägo lot getom, if blibom du tim lonedikum, sembali atas as kopaneli fiedik ed evelik. Bäledan seilöl älogedom timilö bifü ok: äjinom suköl nindugami velätik e leno äropob me vöd sembal meditami oma. Fino äbeginom:

„*Härra*, li-kanol seilön?“

„Si“, ägesagob baliko.

„Ed i li-oseilol?“

„Si.“

„Klödöb osi ole, ibo eloegob oli e kanob konfidön oli. Li-vilol fanön tifeli obe?“

„Lio? tifeli? — li-ob — —?“ äsäkob stunöl.

„Si, ol! If len obs dun badik ejenom, *konoks* ¹⁾ sedom solatis, kels mutoms sükön duneli; ab tim vemo lonedik fegolom, jüs efinoms tävi lonedik e täno tifel edepubom lonedüno ini *Norve* ²⁾, köi no daloms sukön omi. I mans at seledo binoms säto visedik al fanön *samelats* ³⁾ sembal, kel sevom topöfi gudi-kumo ka oms.“

„Li-pebetifol?“ äsäkob.

Logod oma voto so flenik älensumom logimi vemo lezunik.

„Si“, ägepükom logedöl foetiko me logs smalik logedilöl.

„Fa kim?“

„No nolob osi.“

„Li-labol luniludi?“

„No.“

„Kis binos, kelos petifos oli? li-ren?“

„O, *härria*, lio kanob-la nolön, va ren sembal petifom-la obi! Labob plu ka samadis mil, kelas sembal ofeno fegonom. E ren, if petifom obi, no kodom doli somik obe. Leno, tif binom mödo badlikum, ibo netuvob moni, moni lemödik!“

Püköl vödis at äbeginom vemüno dlenön. Ladäl cilik lapänana no äkanom sufön bölüdi me divodam manik.

¹⁾ reg.

²⁾ Novegän

³⁾ somo lapänan ainemom oki it; abu vöd „lapänan“ paccedom fa om ti as nofam.

Nu äblesenob kolagi. Man, kel ifugom obis, li-ebinom tifel? Li-idatüvom sävöpi sembal klänik ela *Pent*? Fat *Pent* äbinom vemo liegik; älabedom plu ka rens mil, vio isagom obi anu; zelado ifesepom moni mödik.

If lapänan visitom maliti u sembali zifas nemödik, mekom, das suäm skünas e canas votik oma papelom me silefa-taleabs düfik. Väyelo möds legletik silefa somo tevoms ini topöfs nelotik lenolüda, kö silef depubom; ibo lödel Lapäna seledo ud nevelo gegivom taleabi, keli eninsumom. If sakil evedom fulik, sükom topi soalik in fot, in lulak u bevü klifs, kö sävom elis *ríkSDaler* düfik; seilom leo tefü atos e säveadom kläni gelütanes okik tö, if senom nilön deili nevitik. Al no bölüdön labedi lölik oka zidü datüvam fädik topa, sedilom moni ini sävöps mödumik, kelis kläno visitom sotimo al gälön oki me lenloged liegas okik. No seledo jenos, das lapänan sembal deilom süpito nen kanön bemalön sävöpis u jenos, das ots päbepenoms so nekuladiko, das no pädatüvoms fa palefans. Sotimo i natazids jenoms, kels nosoms sävöpis somik u bevolekoms, das no kanon darivön otis e somo zidos, das suams gletik pabölüdoms, tefü kels no kanon spelön, das evelo potuvoms denu. Lusoalöps foetik Lapäna plösenoms spälakädi gianik, kel feslugom dötumis lemödik.

„Li-vilol sagön, mon li-mödik binom?“ äsäkob bäledani.

„*Kvekte vuósà* — sakils tel“ ägepükom.

„Li-isävol omis?“

„Si, *här*, nolol, das men nonik dalom nolön, kö taleabs seistoms, no blod, no jimatel, no eils. I nolol, das ebinob in malit de *Enontekis*. Us eselob skünis mödik, fömadi mödik ed i namategis mödik, kelis jisons oba istogofs. Änintökob obe utosi, kelosi änedob, e täno nog zu älabob sakilis tel pefulöl me silef niedik. Ädelo, ven rens pätetoms e klu lälönel obik no äkanoms sukön obi, äsumob jukis obik ed äsusügolob ali *fyäll* al sävön silefi. Gegolöl älogob foginäbi, kel äslifom bevü klifs. Äbösulob omi ab äsäkömom. Nu ägegolob ali sävöp, ädesesumob denu moni ed äsävob omi in top votik. Ab täno pos zeneit, ven äbösulobs beri, denu älogob foginäbi. Ätikob foviko, das isukom-la silefi obik ed äbösulob omi. Ädepubom. Nu ävisitob sävöpi, silef nog äbinom plisenik, abu logedöl omi ägetob flapi. Daeg vemik ävedom bifü logs obik ed äbälefalob, ye pos minut bal ya denu äsusilüodob obi. Mon obik äbinom pesäslütöl ed älogob tifeli ya fagü ob vifüno flitöl ovü *lopme*¹⁾. Äbösulob omi. Äblüfob rivön flani votik de *kär*²⁾ e sikodo äflekob obi ali slitaglad al blefön vegi. Sevob gladi at, ab zun äglumom logis obik, änelogob sliti ed äninfalob — ven denu ädagalob, äseistob in ludom obik ed älabob tabäkedi in nud. Abu tifel esäkömom.“

„No li-elesevol omi?“

¹⁾ nif

²⁾ belabäk

„No. Ilovigolom pöi ob, nendas älogob omi. Äpolom nifamaseki vio obs valik, dat no daflodobs logodis.“

„No li-eküpol luüno fomi oma?“

„*Här*ra, neit ela *Sameland* dulom du muls kil e citom logi. Nolüdalit äbinom so netakedik e flams omik älelitoms ovü nif. Kim also logom kuladiko? Man äbinom peklotöl vio mans votik, *samelats* bal senedom vio votik, if no siedom in tened okik. No älesevoböv omi. If ol no oyufol obi, *här*ra, nevelo okanob datüvön tifeli e silef nidik oba binom pebölüdöl!“

„Li-ob? Lio ob okanob-la yufön oli, if sägo solats rega no pöfüdoms oli? Sevob läni at so leno vio ets e sägo no labob valüdi, keli oms labedoms tefü tifel.“

„*Här*ra, pölol! Binol gletikum ka *samelats* alik e nevelo elogon is vafis somik, äslikik olik binoms. Tifel alik odledom oli. Id ebinol in läns fagik foetik, kö elenadol lilädön vegedi fugäba, äsliko obs no kanobs otosi. Ol it ekonol ya dö *indatyit*¹⁾ badik, kelis esukols ovü bels, e nebels al desumön denu omes skünis, kelis itifoms oles. Odukob oli ali veged tifela e nolob, if ulogol omi, tifel no okanom säkömön obis.“

Hm! No ivalädob konfidi somik. Äbinob peblämöl, if äpömetob-la befulön vipi oma, nendas äkanöb osi; sikodo ägepükob:

„*Ätyats*²⁾, binob nog du tim zu blefik in *Samelanda*, vö no klödob, das okanob yufön oli.“

1) nidianans

2) fatil = fat löfik

Is älenlogom luvisedüno smilöl obi ed äsagom:

„*Härri*, okanol; ibo esagol, das binol dokel.“

„Li-niludol ba, das dokel i mutom elenadön fanami tifelas?“

„Li-vilol cogön ke ob? Dokel elenadom valikosi, dokel kanom valikosi, if te vilom.“

„Kim esagom atosi ole?“

„No zesüdos, das ek sagom atosi obe, bi obs valik nolobs osi. Valikos mutos plöpön dokeli; ibo elenadom mekön *saiva tyalem*¹⁾ oke, nos omiplöpos uti, kel polom len ok gudiki *saiva tyalem*, ünä kudom, das *saiva tyalem* blibom nepeviödöl.“

„Pölol“, äsagob lemuföl milobo kapi. „No *amulet* sibirnom e no *saiva tyalem*, kel labedom nämi somik.“

„*Härri*, vilol te no koefön osi! Ob it sägo elabedob penädi somik.“

„De kim?“

„De dokel, keli ätuvob in *Luleå* len mel. Äbinom man levisedik; ägivom obe medini plo logs malädik oba e, ven poso ädabegob *amulet*'i sembal, foviko äpenom omi obe, nendas äsumom moni plo atos. Du yels mödik epolob omi su blöt e ünü tim at nevelo äsufob neläbi. Ab nu suet edistukom omi e sikodo vobädam ti lölik pebölüdom. If no binomöv so pedislitöl, zelado no äfalob-la ini slit. Obegob oli, das penolös nuliki obe.“

„Kiplad labol omi?“

„Is,“ ägepükom jonöl äli blöt.

„Li-dalöl jonön omi obe?“

¹⁾ vödo = penäd sanik, *talisman*, *amulet*.

„Dokel no nedälom atosi obe. Li-vilol logön omi?“

„Si.“ Ägleipom disü klotot ed ädesezugom skita-dili koseitöl, kel älagom in lefad ed äninom pöpi mödikna kopliföl ed älofom atosi obe.“

„Eko!“ äsagom. „Li-sevol malis, kels binoms pepenöl su at?“

Penot me stib pepenöl äbinom vemo pefeviuböl; ab deno älesevob foviko, das vöds äbinoms deutik. Süpit vemik oba ävedom suno smül yofik, ven idarätob nini at:

*„Am Ganges duftet's und läuqtet's
und risenbäume bliin
und jöne stîle menjen
for lotosblümen knin.*

*In Lapland sind jmúzige läute
platköpfig, breitmäulig und klain;
si kauern um's fäüer und baken
siq fíje und kväken und jrain.*

*Ain spásfogel.**

Väpos e litos len Ganges e bims gianik floloms, e mens jönik, stilik bif lotosfols kienoms. —

In Lapän sibirinoms mens stenik, platomkapik, vidalumudik e smalik; siedoms zi fil e bakoms fitis okes e frogoms e luvokoms.

Fasedel sembal.

* Penam deutapüka segun plisip vögik binom vemüno fikulik me tonabs ut, kels sibirinoms in Vp. Elesevob zelado döföfi blüfa löpik e dabegob sekusadi demü at. Deno epenob vödis segun plisip vögik sikodo, bi no äkanob välön penamamodi votik a. s. plo kurdäna-, räbänapük e bi no ävilob mekon sesumi gönü deutapük. Atos blöfosöx, das volalafab sätik nebü lafab Vpa. binomöv vemüno vipadigik. Lovepolel.

Fat gudik *Pent* ipolom klu du yels su lad okik liänis pesevik at fa *Heine Heinrich* ¹⁾ ed ileklödom, das ilabom-la magüganämis milagik! Lutikäl koflik poedela ilovülifom ati al lutikälön pos deil oma sägo jü ini Lapän. Ab kim ibinom penel liänas at? Li-vö sanel? Li-mögos-la vö, das man pekulivöl äfögetom oki so vemo, das ävalüdom lucödätis lapänana loviklödik? Tosü yof beginik deno älezunób dö atos, sikodo äsagob:

„*Ätye Pent*, atos no binos *saiiva tyalem*, sod *kaives tyalok* ²⁾ ed ut, kel epenom osi, no ebinom dokel.“

„*Härri*, abu eyufos!“

„Obililädob penädi at ole e täno meditolös, kelosi otikol dö om.“

Älovepolob ome so gudiko vio äkanob vödis ini lapänapük, ab om zunöl äsubunom du vöds lätik äd ävokom:

„Li-vilol fekofön obi? Vöds at no binoms pepenöl is!“

„Binoms is!“

„Atos no binos velatik, *härri*!“

„Li-vilol nemön obi neveladeli?“

Äsüenom.

„*Härri*, ebinol egelo fefik e gudik kol obs, ab nu cogol. *Saiiva tyalem* at esavom obi se pölig teldik; abu vöds, kelis ol nu äsagol, binoms badik; nofoms obi; no kanoms yufön eki; i no kanoms geblinön silefi obe!“

¹⁾ poedel deutik mäkabik. (Düsseldorf 1799, † Paris 1856)

²⁾ penäd stupik.

„Epükol velätiküno. Lekuladüno e bililadob ole utosi, kelos binos pepenöl in pöp; no emoletob vödi bal ed i no elüyumob vödi bal. Mojedolöd pöpi; no pöfüdom oli.“

„Li-äsagol vo velati?“ äsäkom dotöl.

„Si.“

„*Härra*, oxamob pöpi at.“

„Lio odunol atosi?“

„Opokob denu omi. If ufanobs tifeli, pöp binom gudik; abu if no ofanobs omi, pöp no pöfüdom.“

„Xamam at no binom zelädik; ibe vilol fanön tifeli dub ob, abu no me pöp at. If velato oxamol somo, omutol golön soalo.“

Äsüenom ed äsagom poso:

„Epükol veläto e sikodo omekobs xamami voto: tifel ya usävom-la moni, if otuvobs omi, ed id okofom nosi. Täno ogivob penädi at ome. If penäd jelom omi, binom gudik, abu if otuvobs moni, utos binos velatik, kelosi e bililadol obe.“

Dido kludam at äbinom lelapänik; ab lesikodo, bi din äbinom so ventürik, äläsevob.

„Benö! jenosöd, kelosi vilol. Te jonolöd vegedi tifela.“

Äsustanobs ed änüdlanobs fovo ini fot nesolüdik. Pos düp ba foldilik ärivobs klifapleni pebegloföl me vilods döfanik e nu pelovüniföl. Is älogob vegedis manas tel.

„Li-vilol, das osagob ole topi, kö esävol silefi?“
äsäkob eli *Pent*.

„Li-otuvol omi?“ äsagom lestunöl.

„Zeladö!“

Äxämob vegedis bofik, äslifob segun bal e suno ästopob bifü klifaslit nevidik.

„Binom is!“

„*Här*ra, velato erätol omi!“ ävokom. „Esävob sakilis in slit at e täno äbefulob sliti me nif.“

„Logolöd isi! Is esiedol, ven älogedol moni ed is tifel äbinom, ven äflapom oli.“

„Lio logol atosi?“

„Oseplänob latumo atosi ole.“

Du foginäb istanom du timils anik po *Pent*, nifajuks lonedik idlanoms dibikumo ini nif e klu ibevolekoms ninpedotis lekleilik. Sikodo älogob, das juk bal su disöp äjonom vunodi lesiensik, kel äjinom as evedöl dub jok nämik len ston tipik. Yed äcedob as gudikumosi, das nu nog äsagob nosi dö lesevamal völadik at ele *Pent*.

„Li-osukobs omi?“ äsäkom.

„Si.“

Äslifobs bivedo, dese fot denu ini geil nefotik e täno etaflanü geilem disi ini tavelanebel vidik, keli ämutobs sukön, jüs denu ärivobs kami manifik. Is veged äbinom peninpedöl in nif so leito, das pebö-sulöl efitom-la gonüno. Ämekobs leiko ed äslifobs vifü lezug ovü plen stelöl.

Somo ed in lüod at zelado ärivobs ünü düps tel nilani nilikün de *Pent*, keli ivisitob ke om ya telna. Id om äbinom liegik, ye famül oma päfomom te se om,

jiman oma, jison bal e *teutnar*¹⁾ bal, kel ijinom obi as no lekonfidadigik. Söl oma ikonom obe, das ekömom se Novegän e das dünom omi ti du yel bal. Kel so soalik kinom lovexänön belis foetik, kösömo no elabom kodi loblik, kodü kel älüvom fatäni okik. Sikodo nu ätikob nevüliko, das om äbinom-la tifel. If nilud at äbinom velätik, so äkanon niludön, das, bifo ärivom ludomi söla, äflekom-la flänivedo al sävön moni. Ab atos no äzitos, sod veged ädukom ini leod penevotpl. Uf tifel äbinom vemüno nekautik ud vemüno bolötik, so das no äcedom as töbadigikosi, das äku-dom sefi okik.

Somo äfovoms seilöl vegi obsik, jüs ärivobs ludomi nilana. Jison omik äbinof plö ludom ed ilüjonof nilani, das okömobs; sikodo äkoskömöm obis:

„*Tuina litya atna* — Püd binomös ke ol!“ *Pent* äglidom omi.

„*Tuina ay ay* — ke ol leiko!“ ägepükom.

Täno ägleipoms okis len koap, älumufoms flänivedo masekis nifatimik e vemüno fleniko äröboms nudis okas balvoto. Abu obi as foginäbi te nam päpedom. Voms bofik päglidofs leiko e poso *Pent* äsäkom:

„*Teutnat Pavek*²⁾ binom kiplad? No logob omi.“

„Is len nims kanol logön omi.“

Vo älogobs omi len rens, kels äjäfoms sükratön yebilis disü nif.

¹⁾ dünan

²⁾ dünan ola *Paulus*

„Li-labom elis *ski* oka len futs?“ äsäkob.

„No; stanoms is len ludom.“

Ätlidob nilumo al logedön jukis ed älogob foviko in balim omas mali ya pesagöl.

„Lukivokolös omi. Mutobs pükön omi,“ äsagob.

Sukü feifam lekleilik e vineg me nam dünan älukikömom neviviko.

„*Puorest* — deli gudik!“ äglidom logimöl nede-bäliküno.

„*Ski* at li-binoms lön ola?“ äsäkob omi.

„Si, *härria*,“ ägepükom.

„Kömolsöd ini ludom! Mutob pükön mani at.“

Dünan äglugolom leno tadunöl foviko as balid da ningolöp e sölef oma äsukom omi nuläliko. Labeledan ludoma pänemom ‚*Stalo*‘ vpo: ‚gian‘, do glet oma te äleigom geili jotas obik.

„*Ätye Stalo*,“ äsagob al om, „dünan at sunüno omogolom de ol.“

„Kipladi?“ äsäkom stunöl.

„Ini *kítek*.“¹⁾

Äsusilüodom oki pajeköl.

„Sagol kisi, *härria*?“

„Das ogolom ini fanüb.“

„Kikod?“

„Bi binom tifel.“

„*Härria*, li-vilol slanön obi ed obikelis?“

¹⁾ fanüb

„No! Kikod nofob-la oli? Binol *kveime*¹⁾ obsik! Efidob ed edlinob ke ol, evedol ke obikels löfik obi; betikob teo läbi e püdi ola e sikodo sagob ole, das dünan olik binom tifel.“

Dünan no ägepükom e no ämufom oki; i voms bofik äbinofs seilöl; abu *Stalo* ävokom:

„*Härra*, blöfolöd osi!“

„Foviko! Man at li-ebinom ädelo fagik de ludom?“

„Si; äsedob omi idelo ovü *fyäll* ali *Arpen Rauna*²⁾, kelof egetof *partnekuts*³⁾, kele ämutom blinön reni as tutalegivoti.“

„Ägekömom kitim?“

„Vemo lato, timü tetam renas.“

„*Ätye Pent* konomös ole, kikod dünan änedom timi so mödik!“

Pent äkonom ventüri neläbik oka. Dünan älilom takedüno osi nen mufam logahelas; abu votikels ävedoms vemüno dazunik. Ven konel ifinom, *Stalo* äsäk- kom dünani:

„Ol sagol dö atos kisi?“

„No edunob osi!“ ägepükom takedüno.

„Li-nonol?!“

„Yulob, das votikel sembal edunom osi. Leno ekömob ali slitaglad.“

„Ab esukoms vegedi ola.“

„Pöloms. Sükolsöd, va otuvols silefi len ob!“

¹⁾ nilan

²⁾ jiblod *Ragnilda*

³⁾ pulili

„Odunobs atosi“, söl omik äsagom.

Klots oma e poso i ludom päxämoms kuladüno, ab no äkanobs tuvön aibosi.

„Ebinom, sis gekömom, kiplad?“ äsäkob.

„Teo len jep!“ *Stalo* ägepükom.

„No li-fagumo?“

„No. No li-vilol lüvön ludomi du tim blefik?“

„Kikod?“ äsäkob.

„Vilob pükön me *kínus*.“¹⁾

Änolom, das fat *Pent* änumom obi bevü flensvelatik oka e sikodo äsagom so känüdiko obe utosi, kelosi ädesänom dunön. Lapänans lemödik nog umulu slopoms südodis pägik bäledik okas ed i säkam tonaskina magügik binom südod somik. Äbinoböv vilikünoplisenik du dunam at, ab natiko ämutob lobedön vili domasöla. I voms no ädalofs binön plisenik; älüvofs ludomi ed ägolofs ali jep. Viliko äpükofsöv obi, ab äbizugob beklotön obi me nifajuks al xämön kulado zümöpi ludoma; ibo äbinos nedotik, das dünan isävommoni is semöpo.

Vegeds äsibinoms lemödik ä de buts ä de nifajuks e klu ämutob binön lesenitik. Ämekob balüdo zileki nabikum, poso veitikum, zi ludom e jep, kelä voms stunöl älülogofs — ädatüvob nosi. Tö zileköl kilidno älogedob vegedi dabalik, kela flan bal äpolom malj pesevik. Foviko äsukob omi. Veged ädukom ali söp neveitik, kömööl se fot, in kel vat pebetegöl

¹⁾ tonaskin magükik

me glad äflumom. Pos minuts nog no lul ätakob süpito; ibo idatüvob kläni gletikün lapänana, eli *tiorf-vigardi* ¹⁾ omik, zübudoti smalik pemeköl me renahons, kel äzükkikom vitimöpi pägik. *Sait* sonemik, ston pefomöl seledniko e petuvöl in vat, äbinom zenodapün. Do stons at nu no fovo palestimomsöx velato, deno *tiorfvigardi* alik binom plad sanik, keli veläto domasöl soalik dalom betlidön. Abu vegeds dünana ädukoms isi it. Äblesenob, das äbinob bifü sävöp oma. Kim niludomöx, das lapänan sembal sävom-la moni petiföl in plad so sanik?

Veged ädukom jü gul telid zübudota honik, kö äfinom al geflekön oki latumo. Ägivob seiti leleikk nifajukes oba e klu ästadob in topam ot, keli dünan ilabom, ven äsävom moni. Nu balüdo älogedob nifi; äbinom nepefinedöl — abu no, is diso nifastelils anik äseistoms, äsliko äbinöms-la no pedonvienöl sod pedonviuböl me finedam mufavik. Älubäkob obi ed älogob da honems e — vö, pasükölos älagos is, ab pesävöl so gudiko, das leno ämögös datüvön osi te fädo. Äbinos tabakasakil gletik e ven äfinedob omi, äsenob kleiliko monasakilis tel, kelis äninom.

Äletob omi lagöl e vifüno ägespidob. Ven ärivob vomis bofik, äsäkob ofis, kiplad dünan binom-la ed älilob, das ainog äbinom in ludom. Yed obs kil no ämutobs valädön lonedo, jüs ädalobs denu nütlidön.

Dünan *Pavek* kofiko äkoslogom obi.

¹⁾ honasbud

„*Här*ra, egivob eli *saiva tyalem* obik ome ed ejelom omi“, fat *Pent* äsagom. „*Saiva tyalem* at binom gudik!“

„So!“ äsagob fefiko. „Labom omi kiplad?“

„Is lagom zi nökeb oma; ab ogegivom omi obe, nag ejelom omi.“

„E tonaskin magügik esagom kisi?“ äsäkob nilani *Stalo*.

„Binom nedebik“ ägepükom. „Tonaskin sagom, das tifel ekömom de lefüd; tifel binom *kainolats-piätnak*¹⁾, kel foviko efugom laböl silefi.“

„Atos li-binos zeladik?“

„Tonaskin nevelo pölom. Binom konfidadigikum ka vöd de *storfar*²⁾ sembal, kel pükom segun bib.“

„No slanolöd, *át*ye *Stalo*!“ äkaütob omi. „Pük tonaskina olsik no binom so velätik vio vöd nifajuka balik.“

„Cogol, *här*ra, ibo *ski* nevelo kanom pükön.“

„Pükom zeladumo e velatikumo ka tonaskin olik e jelom elis *vuósà*³⁾ bofik fata *Pent* gudikumo ka *saiva tyalem* badik oma äkanom dunön atosi.“

„*Saiva tyalem* obik binom gudik“, *Pent* älesagom. „Mekolös ga pükön nifajuki sembal, *här*ra!“

„Benö, olilol omi püköl e täno ojedol pöpi ola ini fil!“

Ämogolob ed ädeblinob eli *ski* tefik luküm.

¹⁾ „lusvedänan“

²⁾ pädel

³⁾ sakil

„*Skí* at li-binom lön olik?“ äsákob dünani.“

„Si“ äsmülom koföl.

„Li-logols vunodi at in jukadisöp? Binom mud, me kel pükom. Vunod eninpedom oki in nif, kö *Pavek* ebetifom fati *Pent* ed eninpedom oki su veg lölik jü isi. Esagom obe, das nek votik binom tifel plä om ed i sagom obe, kö tifel esävom silefi.“

„Mekolöd ga, das sagom topi ole!“ dünan äsagom.

„Vunod odunom foviko atosi,“ ägepükob. „Balüdo sagom obe, das esteigol elis *vuósà* bofik sa silef ini tabakasakil ola. Jonolös sakili obe!“

Nu ävedom süpito pekofudik.

„Ebölüdob omi,“ ägepükom zogöl.

„Atos binos nevelatik; ibo nifajuk at sagom obe, das esävol sakili nilü is. Sukolsöd obi! Ünü tim, ünü kel plekon telna: ‚*Átje miyen, yúko lè almesne*‘¹⁾), obinols in plad, kö esävom tabasakili okik sa silef.“

„*Härra*, atos li-binós velatik?“ *Pent* ävokom.

„Si.“

„Vo-li? Zidü atos olepömetob ole, das ojedom eli *saiiva tyalem* ini fil e das nevelo olilob fovo tonaskini magügik.“

„Spelob osi! Kömolsöd, ab lesenitolsöd, das luman at no fugom!“

Äbigolob e votikels äsukoms. Ven ärivob topi, kö äkanon kleiliko lesevön vegedi dünana, äjonob ini nif.

¹⁾ O fat obas, kel binol in sül

„Lubäkolsöd olis e logolsöd, vio kleiliko juk at pükom. Pük oma binom zeladikum ka pük tonas-kina magügik, abu ols kikols logis e lilis, so das no logols e no lilols!“

Äbigolob fovo; *Pent* e *Stalo* äsukoms laböl dünani bevü oks e voms bofik äfomofs fini. Somo ärivobs honabudi, kö *Stalo* ävedom boso netakedik.

„Li-dukol obis isi, *härria?*“ äsäkom. „No li-nolol, das no li-dalon golön ali top at?“

„Man snatik no li-dalom betlidön topi at, ab tifel li-dalom sävön is lapini okik? O nilan *Stalo!* vö no binol krit gudik, binol lepägan! Eko, is veged juka finom ed is — is sakil lagom. Logolös, va binom ut dünana olik.“

Leno mögos bepenön vobädoti vödas at. Ilu-bäkob obi al mosumön sakili e nu äsusitovob omi.

„Binom ot, binom sakil oma!“ *Stalo* ävokom.

Voms oma äläsevofs e fat *Pent* äbegom setenöl desido lamis:

„*Härria*, manifoldös omi, va *vuósà* bofik oba binoms ino!“

„Binoms ino. Isö, ol it manifold!“

Älüggleipom ledesido, ämofom lefadi ed ädesezugom velato monasakilis bofik oka.

„Mutob numön!“ ävokom bäsiadöl oki.

Foviko i nilan *Stalo* äsiedom ko läds bofik len flan oma. Äbinoms natiko vemüno nulälik al nolön lio-mödikosi *Pent* bäledik isävom. Nek äloegom dünani, kel kläno älovigolom mofo. No äneletob

omi; if id äsäkömom-la, pön omik äbinomöv deno no. votik, adas pä moyagom-la. Ab äsukob omi nevifiko al galön, dat no ämököm-la dämi votik. Äspidom ofanöl reni, äloveseitom zugajainili ome, äspanom omi len nifavab bäledik ed äsiadom oki su at, nag isumom nog vifiko zibastoki anik. Nog sis datüvam sakilas minuts töbo kil ifegoloms, ven älemospidom.

Iglob te jü siem boadema, de kö äkanob loegön omi. Nu älilob po ob voki yuböl fata *Pent*: „*Tyutekvekte-lóke-nala* — baltum balsetel! Binos velätik! Binos silef lölik oba! *Härria! Härria* binom kiplad?“

„Isö!“ ävokob.

Älukigonoms.

„*Härria*, epükol velätiko!“ ävokom. „Ojedob eli *saiva tyalem* obik ini fil.“

„Ed i no füdo li-olilol tonaskini magügik?“

„Nevelo! Eko, *härria*, sumolös könabis tel de baltum balsetel at! Binob vemo danik ed ol emelidol omis!“

Ägelumufob smülöl nami oma sa taleabs tel.

„Bekipolöd omis, no sumob omis.“

„O *härria*, vio vemo benik binol! Spidobsöd ali dom! Mutob konön mote *Snyära*, vio vemo läbik binob! Ab dünan — binom kiplad?“

„Usö!“

Äjonob äli nifavab, kel äfomom nog te püni su nif fagik.

„Efugom!“ valikels ävokoms.

„Letolsöd omi!“ äbegob. „Sükomöd söli votik oke in fag. Ab pükol velätiko, mutobs spidön; ibo mot *Snyära* leno nolom, kö binobs.“

Ye detitam deno no päbevolekom vifüno, bi büo nog ämutobs sumön bosi ziba ed eli *yükastaka*¹⁾. Tö nag atos ijenos e ventür nog pibepükom kula-düno, ägetävobs me nifajuks obas.

Kel labom kienis stenüdik, plo ut gonam me nifajuks no binom fikulik e fat *Pent* nu vemo nefikulumo äffitom ovü nif ka büo, ven no ämutom polön silefi vätik. Pos düps tel ärivobs ludomi, kela lödels ya ibeginoms kudön tefü obs.

Ven zi fil äsiedobs fidöl beramiti, fat *Pent* äkonom zidi lölik. Vobädot konama omik äbinom lob tepälik, kel pälofom obi fa valikels. Nök *Sätte* e *Nète* yunik daniko älofoms nami obe; *Káke Keira* ed *Anda* fleniko-miegiko lüvinegoms obe; abu *Marya* jönik äsmilof so magükiko-piniko, das logod ofa äleigom lämi pejalöl, kel kömom se vait. E mot bäledik gudik *Snyära* — —? O vi! Äflekof oki ali matasöl me ton svidik:

„*Átye, to mon etsap* — fat, löfob omi!“ E täno äflekof oki ali ob: „*Tyalmit tápo; to mon kalkap tyulestet* — kikulös logis; okidob oli!“

Äjedof oki su ob me tepäl, äsif vilof-la ‚*karket*‘²⁾ obi pla ‚*tyulestet*‘³⁾ e ‚*tyulastak*‘⁴⁾ soalik at, keli se

1) dlinot de filavin

2) dapedön

3) kidön

4) kid

Lapän äkeblinob ali dom, älabom lekuladiko tonabidi ot e stenüdi somik, äsif leton flumön vati se vamaflad. Koefob, das äkikob nog votikosi pla logs teik.

Fat *Pent* älülogom smülöl ed ägleipom poso ini bal pokas gletik oka, se kel äsüzugom eli ‚*talisman*‘, keli in ludom nilana isumom dünane, büfo ägolobs äli honabud. Äjedom omi velato ini fil ed äsagom dunöl atosi:

„*Här*ra nu dunob utosi, kelosi elepömetob ole. Eblöfol obe, das *saiva tyalem* at no binom penäd sanik; fil lefidomös omi! Ab ol blibolös len obs, ünä plidos oli; ibo löfobs oli ed ol binol so visedik e flenik, äsif binol-la son e blod obsik — *mon kalkap vuortnot* — obeyulob osi!

Fil äkösumom lienis, ‚fasedela‘ nepesevik. Ab tikäl de *Heine* zelado fögivom-la, das fat *Pent* no füdo äpolom liänis et as *saiva tyalem* su lad.

